

Гъэтхалэм и 23-р — Урысыем игидрометеорологическэ къулыкъу илофышлэхэм я Маф

Гъэтхалэм и 23-м Урысыем игидрометеорологическэ къулыкъу илофышлэхэм я Мафэ хагъэунэфыкы. Цыфым ищынэгъончъагъэ тыкъэ-зыуцухэрэ дунаим ыкӀи ом фэхъурэ зэхьоклыныгъэхэм лъэшэу зэрӕлтыгъэм кыхэкӀэу дунаим изытет зыфэдэщтыр тэрэзэу гъу-нэфыгъэным мэхъанэшхо илэу щыт. Хэгъ-гум хэхъоныгъэ ышлынымкӀэ, цыфхэм ящылӀкӀэ щынэгъончъэнымкӀэ, экономикэм зыпкӀэ итэу хэхъоныгъэ ышлынымкӀэ а пстэуми амал къаты.

1926-рэ илъэсым кыщегъэжыгъэу Адыгеим Иоф щызышлэщтыгъэ къэралыгъо къулыкъоу ом изытет лъыплъэным фэгъэзэгъагъэр илъэс 16-кӀэ узэкӀлэбжэмэ тыкъэзы-уцухэрэ дунаим имониторингкӀэ Гупчэ ашы-жыгъагъ. Илъэсыбэм къаглоцӀ Гупчэм зыпкӀэ итэу хэхъоныгъэ ышлыщтыгъ. Нэужым уах-тэм диштэу гидрологическэ постхэмрэ ме-

теорологическэ станциехэмрэ автоматизиро-вать ашыгъэх, ащ кыхэкӀэу пшэрылӀэу ялэр нахь дэгъоу ыкӀи нахь псынклӀэу зэшлуахы хъугъэ.

Адыгэ Республикэм гидрометеорологиемкӀэ икъулыкъу илофышлэхэу ыкӀи иветеранхэу лъы-тэныгъэ зыфэтшыхэрэр! Шъуисэнэхъат еп-хыгъэ мэфэкӀым фэшӀ тыгу кыддӀлӀэу зэкӀэми тышъуфэгъушӀо! Псауныгъэ пытэ шъуилэнэу, дунаир мамырэу, Адыгэ Республикэмрэ зэ-дытие Хэгъэгъушхоу Урысые Федерациемрэ яфедэ зыхэлӀ Иофэу жъугъэцакӀэрэм тапӀкӀи гъэхъагъэхэр щышъушлынхэу тышъуфӀлӀо!

**Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХАКӀУЩЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо
Совет — Хасэм и Тхьаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ**

Хэгъэгъу зэошхом иветеранхэм псэукӀэ амалэу ялэхэр нахьышӀу шыгъэнхэм тегъэпсыхьэгъэ ахъщэр Адыгеим кыӀлӀэхъагъ

Хэгъэгъу зэошхом иветеранхэу зыпсэукӀэ амалхэр нахьышӀу зыфашынынэу зытефэхэрэм ыкӀи 2005-рэ илъэсым гъэтхалэм и 1-м ыуж учетым уцугъэхэм зы-щыпсэуштыгъэ унэхэр алӀкӀлӀгъэ-хьэгъэнхэм Иоф республикэм и Лышхъэу ТхьакӀушынэ Аслъан ышхьэкӀлӀ ыналӀ тыре-гъэты.

А гухэлъхэм апае сомэ мил-лион 34,2-рэ фӀдиз гъэтхалэм федеральнэ гупчэм Адыгеим кыӀлӀкӀгъэхъагъ. Ащ ишлуа-гъӀкӀэ Теклоныгъэр кызыда-хыгъэр илъэс 70-рэ зыщыхъурэ илъэсым чэзыум хэт нӀбгырэ 60-м щыщэу ветеран 37-мэ унэм изгъэгъотынкӀэ Иофыгъоу апашхьэ итыр зэшлуахын алъэ-кышты. ДжыдӀдӀм ахэр къаключт унэм илӀыхъун ыуж итых.

2008-рэ илъэсым кыщегъэ-жыгъэу Хэгъэгъу зэошхом иве-теранхэм псэукӀэ амалэу ялэр нахьышӀу шыгъэным тегъэп-сыхьэгъэ Иофхэр республикэм

дэгъоу щызэрахъэх. Унэм икы-хэхынкӀэ ыкӀи ищыкӀлӀгъэ до-кументхэм язэхэгъэуцонкӀэ ищыкӀлӀгъэу зыхъурэм соци-альнэ Иофышлэхэри, чыплӀэ зыгъӀорышлӀжынымкӀэ къу-лыкъухэм ялӀыклохэри ахэм къадӀлӀэх.

Унэ зищыкӀлӀгъэ ветеранхэр кыхэгъэщыгъэнхэм ыкӀи ахэр учетым гъэуцугъэнхэм Иоф джыри лӀагъӀкӀуатэ. Мазэ къэс ащ фӀдӀэ ветеранхэм япчъагъэ зыфӀдизым ехьылӀлӀгъэ къэбар-хэр Урысые Федерацием псӀ-ольшынмкӀэ и Министерствэ-рэ Урысые Федерацием и Президент и Полномочнэ лӀы-клоу КъыблӀэ федеральнэ шӀо-лӀырым щылӀмрӀэ алӀкӀагъахь. Урысые Федерацием и Пре-зидент и Указэу N 714-р зы-тетыр агъэцакӀэу зырагъэжъ-гъэ лӀэхъаным кыщыублагъэу 2005-рэ илъэсым гъэтхалэм и 1-м ыуж учетым уцугъэгъэ ветеран 718-мэ псэукӀэ ама-

лэу ялэр нахьышӀу хъугъэ. БлӀ-кыгъэ илъэсым ахэм ащыщэу нӀбгырэ 57-мэ унакӀэ зэрагъэ-гъотын алъӀкыгъ. А гухэлъым пае федеральнэ бюджетым сомэ миллион 562,8-рэ кы-хагъэкыгъ. Зы квадрат мет-рэм Адыгеим сомэ 25060-рэ зэрӀщылӀатырэм укыпкы-рыкӀымэ, нӀпӀкӀэ а Иофхъаб-зэхэм сомэ миллион 20 зэра-пӀлӀухъащтыр, сомэ 902160-рэ субсидиехэр зэрӀхъуштыр къ-логъэн фӀае.

— Хэгъэгъу зэошхом Текло-ныгъэр кызыщыдагыгъэр илъэс 70-рэ зыщыхъурэм ехъулӀэу къэралыгъо хабзэм лӀухъами, граждан обществэми мы мэфӀкӀ шлагъом ихэгъэунэфыкӀын игъэ-кӀотыгъэу зыфагъэхъазыры. Ве-теранхэм къатефӀэр псэукӀэ ялӀным тӀэ лӀэшэу тыналӀ те-тӀгъэты. АщкӀэ тфӀлӀэкыштыр зӀкӀэ тшӀлӀэщт, — кыӀуагъ Адыгеим и Лышхъэу Тхьа-кӀушынэ Аслъан.

оным къолъхъэ тын-лӀыхыным пӀшӀуеклӀорэ хӀбзэгъэуцугъэу щылӀэр зэрӀагъэцакӀэрэм иуп-лӀӀекӀун фӀхъугъэ кӀлӀуххэр зэ-фахьысыжыгъэх.

Мы зэхэсыгъом Иофыгъоу зытегушылӀагъэхэмкӀэ унӀшӀо гъӀнӀфагъэхэр щаштагъэх. Ахэр зыфӀгъэхыгъэхэр хӀбзэгъэу-мӀкӀо къулыкъухэм ялофшӀэн нахь гъӀлӀэшыгъэныр ары.

ИСКУССТВЭР — ТИБАИНЫГЪ

Адыгэм игъогу рӀкӀо

Адыгэ Республикэм илъӀпкӀ сурӀэтышӀэу **Къуанэ Аслъан Мыхъамодэ ыкӀор гъэтхалэм и 20-м, 1943-рэ илъэсым Красногвардейскэ районым ит къуаджэу ДжамбӀчыне кы-щыхъугъ**. Краснодар дӀт худо-жественнэ училищыр 1968-рэ илъэсым кыӀухыгъ, джащ кы-щыублагъэу сурӀтшыныр исӀ-нэхъатэу, игъусӀгъу-ныбдӀжӀгъу-шӀоу игъашӀэ къехъы. 1978-рэ илъэсым кыщыублагъэу Къуанэ Аслъан Урысыем исурӀэтышхэм я Союз хӀт.

ЭстампымкӀэ Урысые къӀгъэ-лъӀгъоным, республикэ къӀгъэ-лъӀгъонхэу «Молодость Рос-сии», «60 лет Советской Вла-сти», «60 лет Великой Побе-ды»; шӀолъырымкӀэ — «Гра-фика Юга», «Советский Юг» зыфӀлохэрэм ахӀлӀжыагъ. Еж сурӀэтышым иунӀэ мэфӀкӀ къӀ-гъӀлӀгъонхэри мызэу, мытӀоу МыекъуапӀэ шыкӀуагъэх.

СурӀэтышӀэу Къуанэм адыгэ щылӀкӀлӀ-псӀукӀлӀм, мӀкъумӀщы-шӀлӀ цыф кызызрыкӀом игъашӀэ ынӀгъу кӀлӀтэу кызызрӀтӀджыгъэм сурӀтшынымкӀэ гупшысӀэхэр къӀлотыкыгъэнхэр къыфагъэ-псынклӀагъ.

Аслъан графикэм ыкӀи жи-вописым арылӀ сурӀтхэр бӀэу ышлыгъэх. Играфическэ сурӀт зӀхӀт купхэу «**Сикъуадж**», «**ПхъорӀлӀфхэр**», «**Илъэсым иуахътӀэхэр**» зыфӀлохэрэр узы-гъӀразэхэу гъӀпсыгъэх. ЛӀӀпкӀ шӀн-хабзэхэр, гъӀпсыкӀлӀ-шап-хъэхэр ахэмкӀэ кыригъӀлӀгъэ-гъукыгъэх. Акварель сурӀтшы-гъэхэу «**ЛӀӀпкӀ лӀпӀлӀасӀэхэр**» зыфӀлохэрэми бӀкӀлӀ уагъэ-гъуазэ.

Живописым илӀ сурӀэтыбэм мӀхъанӀмкӀэ анахь къахъшы-хэрэм ащышхэу сӀлытӀэх «**ШӀу-шӀлӀныр (СӀдакӀэ)**» ыкӀи ады-гъэм якошжы зылӀӀпсӀэ трип-тихэу «**Переселение церке-**

сов» зыфӀлорӀэ сурӀтшыгъэхэр.

Къуанэм итворчествӀэ джащ фӀдӀэу анахь кыхӀӀжӀхэу ыкӀи кыщыдӀхъугъэхэм ащыщых **пейзажыр** (адыгэ чӀыопсым ибаигъэ-кӀлӀрӀкӀагъэ ахэм ахӀ-гошагъ), **натюрмортыр** ыкӀи Адыгеим ицӀыф пӀрыт инхэу тхӀкӀошхоу МӀщбӀшӀлӀ Исхъакъ, апӀрӀэ адыгэ гъэсагъэхэм ащы-щыгъэу ХъуажӀ Мыхъамодэ, зӀлӀашӀлӀрӀэ композиторыгъэу Тхъабысым УмарӀ, орӀдыло-артисткӀэ цӀӀрылоу ШӀӀоожӀ РозӀ, Адыгэ къэралыгъо драм-театрэм иартисткӀэ лӀӀгъупхъа-гъэу, сценӀэм Тхъэм кыфи-гъӀшыгъагъэу КӀурашынӀэ Фа-тимӀэ **япортретхэр**.

ЗӀкӀэ Къуанэ Аслъан икӀӀ-лӀмыпӀэ кычӀлӀкыгъэ сурӀт зӀфӀлӀхъафыбӀэр гукӀлӀ спщы-жыызӀ, зы зӀфӀхъысыжы сшы-гъэ — сурӀэтышӀэу Къуанэ Аслъан зыщыщ адыгэ лӀӀп-къым игъогу ренӀу дытет, ыш-хъӀкӀи ащ рӀкӀо. НӀпӀэ лӀпӀлӀасӀэр кызыхъугъэ мафӀшӀ, игъашӀлӀ гӀӀтхӀэ мӀфӀэ нӀф дахэу, игъ-хъагъэ хахъоу, псауныгъэ илӀэу, гъэ мин кыгъӀшӀлӀнӀэу тыфӀ-лӀлӀо!

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

ЯлофшӀэн агъӀлӀэшыщт

Адыгэ Республикэм ипро-куратурӀэ джырэлагъэ щыклогъэ зэхэсыгъор зыфӀгъэхыгъагъэр къолъхъэ тын-лӀыхыным пӀшӀуеклӀорэ бӀнӀэныгъэр гъӀлӀэшыгъэ-ныр ары. Ащ тхъамӀтагъор щы-зӀрихъагъ республикэм ипро-курорӀэ Василий ПословскӀэм. ВедомствӀэ ИофышӀлӀ купым

изэхэсыгъо хӀлӀжыагъэх Адыгэ Республикэм ихӀбзэгъэуцугъэу ыкӀи иуплӀӀекӀокӀо къулыкъу-хэм япащэхэр. БзӀджӀшлагъэ-хэмрӀэ къолъхъэ тын-лӀыхыным епхыгъэ хӀбзэгъэуцонгъэхэмрӀэ апӀшӀуеклогъэнымкӀэ ИофӀэу ашлагъэр, джащ фӀдӀэу Адыгэ РеспубликэмкӀэ ШӀӀуджӀн рай-

Клэлэ ибэхэм псэуплэхэр аратыгъэх

Клэлэ ибэхэм е ны-тыхэр зышъхьарымытыжхъу къэнагъэхэм аныбжэ илээс 18-м зышлукырэм зыщыпсэушхъу унэхэр ежхэм яунаеу ятыгъэным фэгъэхыгъэ Иофыгъор АР-м и Лышъхьэу Тхьаклушынэ Аслъан инэплъэгъу ригъэклырэн.

Ауштэу Иофшлэнхэр зэрэзэ-хашагъэм ишлуагъэклэ Адыгэ-къали, Теуцожь районми маклэп Иофыгъоу ащызэрахъагъэхэр. Ащ ишыхъат хэгъэгум иухъумакло и Мафэ фэгъэхыгъэ мэфэклышхоу Адыгэ-къалэ шылагъэм псэуплэм имэрэу Хьатэгъу Налбий сценэм къыдишаехи клэлэ ибэ нэбгыритлүмэ афашефыгъэ унэхэм ялунклыбзэхэр зэраритыгъэхэр.

Ащ ыуж тэри Хьатэгъу Налбий зылудгъэклэ, клалэхэр зышыхъэр, зыфэдэхэр, къарыкыуагъэр зэдгъэшлагъ. Джыри а программэр щылэныгъэм зеришфэуашэу шыгъэцэклэгъэным фэшл ягухэлхэр зыфэдэхэм зышыхъэгъэзоагъ.

— Клалэхэр тэтыех, тикъалэ иклэлэ плугъэх, — тиупчлэхэм яджэуапхэр къаритыжыгъэ зыфэуатэ Хьатэгъу Налбий. — Олег Гибадуллиныр 1994-рэ илээсым къэхъугъ. Шыпхъу нахыжэ закъу илэр. Унэ горэм члэсыгъэх. Ышыпхъу Краснодар клозэ щэлажъэ. Ежэ Олег

тиятлонэрэ гурыт еджаплэ къызеухым Москва дэт медицинскэ институтэу Сечиным ыцлэ зыхырэм члэхъагъ. Илээсрэ къыщеджагъ. Ау езгъэджен, лэпылэгъу фэхъун зэримылэм къыхэкклэу академическэ отпуск къалихи къэкложыгъэу, ышыпхъу дэжэ исэу Краснодар клозэ Иоф ешлэ. Сомэ мин 21-рэ къегъахъэ. Ащ шыщэу 11-р институтым члэхъабымэ реджэнэу егъэтлыгы.

Ащ фэдэ клалэ тилэми сшлагъэп. Сэр-сэрэу зысэумысыжы. Кысэзылонхэ фэягъэхэр еджаплэм ипашэхэмрэ гъэсэныгъэм игъэлорышлэплэ итхьаматэрэ. Игъом сшлагъэмэ, институт зэфэшъхьафхэм ащеджэхэрэ тистудент пчъагъэу стипендия зэстыхэрэм ари ахэзгъахъэщтыгъэ.

КОРР. Адэ джыры?

Сыд фэдэ лэпылэгъуа джы ащ ентыштыр?

Хь. Н. Джы клэлэ ибэхэм, ны-тыхэр зышъхьарымыт шъэо-

жыитлүмэ квадратнэ метрэ 31 — 33-р арылэу псэуплэ зырыз афэсщэфыгъ. Ылэрап-шлэу ахэр дэгъоу язгъэгъэцэ-клэжыгъэх, хьакухэр арыдгъэу-уагъ, пщэрыхьаплэм, гъэпс-кыплэм зэклэ ящыкыгъэр афид-гъэууагъ. Олег Гибадуллиным иунэ мебелэу итыгъэр бысымым ретымыгъэщыжъэу, сомэ мин 25-у уасэу къыфишыгъэр рязгъэти, клалэм къыфэгъэжъыгъ.

— Ащ Иофыр шыухыгъэ хъурэп, — икълотэн лъегъэкылатэ Хьатэгъум. — Тапэкли мы клэлэ ибэм сыделэшт. Стипендия рязгъэтышт, нэмыклэ лэпылэгъухэри лэклэзгъэхъащтых, мыгъэ институтым члэзгъэхъа-жынышъ сыналэ тетэу езгъэ-джэшт.

Ятлонэрэ клэлэ ибэу унэр зыфашефыгъэр Антон Трофимовыр ары. 1996-рэ илээсым къэхъугъ. Ащ ипсэупли, къызэрэтлогъахэу, зэтэгъэпсы-хъагъ — фабэ, нэфын. Джы-рэ нэс янэжэ дэжэ исыгъ. Янэ ешъоным пышагъэ хъу-гъагъэти плуныгъэм илоф хэ-мылэныу хьыкумым унашъо ышлыгъагъ.

— Непэ Антон Трофимовы-ми игушлогъошху, — ело Хьатэгъум. — Иунаеу псэуплэ илэ зэрэхъугъэр зэклэмэ ашлэмэ шлоигъу. Ащи джыри тыде-лэшт. ДОСААФ-м илофшлэ-плэу тикъалэ дэтым ипаше-хэм садэгущыгъах. Ахэм Трофимовыр шоферэу рагъэ-

джэшт. Кызыухклэ Иофышлэ лүзгъэхъащт. Олеги, Антони тэ тиклалэх, еджэныр къызаухы-клэ зыдэсышхъэр, зыщыпсэ-ушхъэр, зышылэжъэщхъэр, уна-гъо зышашлэщтыр Адыгэкъал, щэч хэлъэп ащ ихэхъоныгъэ, идэхагъэ, нахь клэраклэ зэ-рашлышхъым ахэр зэрафэлэ-жъэщхэм.

Тэри Хьатэгъу Налбий те-лефонимклэ Олег Гибадулли-ным тыдигъэгущылагъ. Тиуп-члэхэм джэуапхэр къариты-жыгъэу къытилуагъэр клэклэу къэтэтхыжы: «Сянэ автомо-биль зэутэклым хафи, ащ ыпкэ кыкылыкэ идунай ыхъожыгъ. Сятэ гуузым иллыкыгъ. Сшы-пхъу ыцлэр Ирин, ыныбжыр илээс 31-рэ, Краснодар щэ-лажъэ. Ар симылагъэмэ сшлэ-рэп къызрыкышхъыгъэр. Унэжэ горэм тисыгъ.

Алахьым ынэшлу къытшифи, Адыгэкъалэ имэрэу Хьатэгъу Налбий тыкыригъэшлагъ. Ащ ишлуагъэклэ къыддэхъужыгъэр непэ къызрэсыгъэм тшлэш хъурэп. Тлотэжыгъэшъ, тигу-шлогъошху. Тиунаеу, тызыфа-ер зэклэ итэу псэуплэ тилэ хъугъэ. Мыщ фэдэ шылэклэ-псэулэу къытэзытыгъэм, тя-тэм фэдэу къыткъоуцуагъэм Алахьым псауныгъэ пытэрэ шылэклэ дахэрэ кырет, шлоу шылэр къыдегъэхъу. Сэ гушылэ есэты сыщэлэфэ къысфисла-гъэр сшымыгъупшэнэу, дэгъоу седжэнэу, институтыр къэсы-

хымэ къэзгъэзэжыныу, Адыгэ-къалэ нахь дахэ, бай зэрэ-хъушхъым сыфэлэжъэнэу».

КОРР. Иофшлэгъэ шлагъох тызхэбгъэдэлуагъэхэр, тызшыбгъэгъэзоагъэхэр. Адэ мы тапэклэ зигугъу къэпшыгъэ хэу-кыоныгъэхэр шымы-лэнхэм фэшлклэ клэлэ ибэу, ны-тыхэр зы-шъхьарымытхэу уилэхэр зыфэдизыр учет яогъэшлэ? Сыд фэди-за непэрэ мафэм ехъулэу тхыгъэу шъуилэр? Тхьапша ахэм ащыщэу тызхэхъыгъэ 2015-рэ илээсым унэхэр зэшъу-тынхэу шытхэр?

Хь. Н. Ащ фэдэ хэу-кыоны-гъэхэр джы шылэжышхъэп. Ащ гъунэ фэтшыгъ. Непэ ехъулэу псэуплэ зэттынхэу тиучет хэт ибэхэр нэбгырэ 21-рэ мэхъух. Ибэм унэ фэпщэфынэу зы-хъурэр ыныбжэ илээс 18 зыхъуклэ ары. Ау джа нэбгы-рэ 21-у зигугъу къэтшыгъэхэм джырэклэ ащ фэдэ ныбжэ илэу ахэтыгъоп. Арышъ, мыгъэ зы-ми тефэрэп. Ау 2016-рэ илээ-сым нэбгыритлүмэ аныбжэ илээс 18 мэхъуш, ахэм ате-фэрэр зеришфэуашэу афэд-гъэцэклэшт. Тымыгулэжыным фэшлклэ пэшлорыгъэшъэу ащ непэ зыфэтэгъэхъазыры. Псэо-лэшлэхэу кыхъащт илээсым унэхэр зыщытшефшхъэм зэ-зэгъыныгъэхэр адэсшыгъах.

НЭХЭЕ Рэмзан.

ИОФШЛЭНЫР

Япчъагъэ хахъоу ыублэжыгъэ

Гупчэ телевидением къытлыгъэлэсырэ къэ-бархэм къызэралорэмклэ, кризисым пэшлуклорэ программэхэр зехагъэуцуагъэх, лэклиб хэгъэгухэм Урысыем къырашыллэгъэ бэнэныгъэм пэ-уцуужыгъэным ехыллэгъэ Иофыгъохэу зэрахъэ-хэрэм яшлуагъэклэ тыхэгъэу къышыхъагъэклы-рэ продукциер нахыбэ хъугъэ ыкли титовар къыдэгъэклэклэхэр бэдзэршышлэм нахь дэгъоу иуцонхэ алъэклэу аублагъ.

Ау тучан мэклайхэм уасэ-хэм кыкылачыгъэу ыкли товар-хэр нахыбэ хъугъэхэу джы-рэклэ ялэгулэгуау. Джащ фэдэу Иофшлэн зымылэхэм япчъагы икларыклэу хахъоу ыублэжыгъ. Адыгэ Респу-бликэм цыфхэм лэжъаплэ ягъэ-гъотыгъэнымклэ икълэралыгъо кулыкыу и Гъэлорышлэплэ тхьа-мэфэ телытэ уплэкунхэу ышыхъэрэм Иофшлэн зымылэ-хэм япчъагъэ республикэм лэ-гаплэу щырилэр процент 1, 2-м нэсэу къызэралыхыжыгъэр тапэклэ къыгъэлъагъошхыгъэ-мэ, аужырэ тхьамэфэ зэклэ-лыкыклэхэм а пчъагъэм хэхъо-жъэу зериублагъэр нафэ къа-шышхыгъ. Гушылэм пае, гъэ-тхэпэм и 11-м къышыхъагъэ-гъэу и 17-м нэсырэ паллэм телытэгъэ уплэкунхэу ашы-гъэхэм къызэрагъэлъэгъуа-гъэмклэ, Иофшлэн зымылэхэм япчъагъэ республикэм лэга-плэу щырилэр процент 1,4-м

нэсыжыгъ. А тхьамафэм кыкылоцл Иофшлэн зымылэу алытагъэхэр нэбгыри 131-рэ, ахэм ащышхэу 28-р Иофшлэплэхэм къалуагъэкы-гъэх, зэклэмкли учетым хэт-хэм япчъагъэ нэбгырэ 2872-м нэсыгъ. Тхьамафэм кыкылоцл телхъэплэ зэфэ-шъхъафхэр лъапсэ афэхъу-хэзэ нэбгыри 167-рэ уче-тым хагъэкыжыгъ, алутхэр нахь маклэ зэрашышхъэм, плэлэ гъэнэфагъэклэ кы-зэрэушхъэм е Иофшлэгъу плэлэ гъэклэжыгъэм зэ-рэтэхъащхэм яхыллэгъэ унашъохэр зэрашыгъэхэм афэгъэхыгъэ къэбархэр предприятие ыкли орга-низация 50-м ехъумэ зы-цлэ къетлогъэ Гъэлорышлэ-плэм икыулыкыухэу къалэ-хэмрэ районхэмрэ Иоф ащы-зышлэхэрэм къалъагъэлэсы-гъэх.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

КЪЭБАРЫШЛУ

Сомэ миллиони 100 къыхыгъэ

Къалэу Налшык шыпсэурэ Диана М. лотерейклэ къыхыгъэ ахъшэм фэдиз Урысыем советскэ лъэ-хъаным къышхэгъэжъагъэу непэ къызрэсыгъэм цыф къышыхыгъэп.

Къэралыгъо лотэу «6 из 45» зыфилорэм ичэзыу тиражэу я 1138-р тызхэт илээсым ишылэ мазэ и 30-м зэхашгъагъ, шу-хъафтын ахъшэу ащ илэжыгъэр иныгъэ. Джэгуныр ыклэм зы-фэклэм ахъшэр зыхыгъэхэр нэ-бгыритлэу зэрэхъурэр къэнэфагъ, ау ахэр зышыхъэр зымы ышлэ-шхыгъэп. Лотерейхэр къалэхэу Пятигорскэрэ Мурманскэрэ аща-щэфыгъагъэх. Диана М. ахъ-шэшхо зинасып къыхыгъэ нэбгыритлүм яз. Шухъафтыныр сомэ миллиони 101-рэ мин 587,947-рэ мэхъу.

Дианэ къэбар гушлуагъор зызэхехым Москва команди-

ровкэ кыуагъэу тефагъ. Кы-рауагъэри ышлэш хъугъэп, Иофи зыригъэшлыгъэп. Етланэ зэхэ-шаклохэм зафитеом операто-рым ахъшэшхо къызэрэраты-жышхъэр къыгъэшпыккъэжыгъ. Бзылфыгъэм лотерейхэр къы-щэфхэу ихэбзагъэп, ахъшэшхо къызэрехыгъэ билетыр къы-зыхъугъэ юбилейр къызэсым ыкыо къыфишхыгъагъ.

Дианэ исэнэхъатклэ эконо-мист. Клалэрэ пышашхэрэ ыплу-гъэх. Ыкыо музыкэм пылэ, ыпхъу — спортсменк, профес-сионал. Ыныбжэ шылэ мазэм илээс 55-рэ хъугъэ.

Къэбарышлур зызэхехым ыуж

илээсыбэклэ узэклэлэбэжымэ янэжэ кырилогъагъэр ыгу къэ-кыжыгъ. «Сянэжэрэ сэрырэ тызэпэлбэгъагъ. Ар илахыл бла-гъэхэм афалпэщтыгъ, пкыхъа-плэу алэгухэрэм къарыкы-рэр къырагъэлонэу къыфакло-шхыгъэх, зиунагъо хьал-балык горэ кытэджагъэм хэклиплэ фэхъушхъэр рилошхыгъэ. Зэго-рэм сэри сыныбжыкыкэ дэдэу къысилогъагъ сыныбжэ цифрэ зэфэдитлэу зэготэу зышыхъэр горэм бай сыхъунэу. Илээс 22-рэ сызэхъуми, илээс 33-ми ащ сежагъ, ау сигъашлэ зи шызэ-хъокыгъэп. Нэужым къысилуа-гъэри сшыгъупшэжыгъэу, зымы семейжэжъэу сыхэтыгъ. Илээс 55-рэ сызэхъур ары сянэжэ «иахъшэхэр» къызыстетэкъуа-гъэхэр», — кылуагъ ащ.

Дианэ цыфыбэ къыфэгу-шлуагъ, къыфитеуагъ ыкли игу-шлуагъо дагошхыгъ. Тэри ахэм адэтэгъаштэ. Мылкъушхоу ина-сып къыхыгъэр зэрэзэригъэ-кышхыгъэм ащ зеупчыхэм илэфыгытлэу зэклэ апыгъэкло-дэнэу ары къарилуагъэр.

Къэралыгъо лотом Дианэ шы-хицлэлэгъэгъэ пчъагъэхэр мыщ фэдэгъэх: 15-32-25-34-39-10. Ахъшэ шухъафтыныу сомэ мил-лион 203-рэ мини 175,894-рэ хъушхыгъэм ызыныкыо зыхы-гъэр Мурманскэ шыщ. Ащ ыцлэ джыри зэхэшаклохэм ашлэрэп, ежымыи зыкыгъэнэфагъэгъоп.

Плүми мылкъу дэгъу ялэ хъу-гъэ, ащ диштэу псауныгъэ пытэ ялэнэу тэри афэтэлэ. Цыф пстэ-уми ашлэш мыхъуми, дунаим хьалэмэтхэр щэхъух.

(Тикорр.).

Усаклоу, тхаклоу Мэджэджэ Мэдинэ кызыыхъугъэр илъэс 65-рэ мэхъу

Иусэклэ ыгъэшлуагъэр илъэпкъ

Тхэныр — хьын хьылъ, кьин, ау гур зыклэмытлэсхъэрэ шыпкъэм уфэклэномккэ амалышху. Усаклоу Мэджэджэ Мэдинэ идунэе иныр — шур, дэхагъэр, зэфагъэр, къэбзагъэр

Ятэу Аскэрбый пщынэуагъ, иорэд жьынч макъэ ичылэ имызакъоу, нэмык чылэгъуабэми ащылугъэу шытыгъ. Калэм янэу Джанщыр зы унэгъогу бзылфыгъэ хъупхъэу, лэпклэ-ляпклэу, ылэ зэклэми яклоу, сабыл быныр дахэу зэрилэклэу эклиплухагъ. Лъфыгъэ нэбгыри 10-р — клэли 5-рэ пшъэ-ши 5-рэ (щымылэжхъэр ахэ-тых), бгъэсэн-блэжыныхэр мыпсынклэгъэми физэшлоклэгъ. Ахэр джы цыфышлу чъэпхыгъэхэу мэлэсэх. Ежхэми бэ-шагъэу унагъохэр ыкли бынхэр, ахэм атеклыгъэхэр (пхьорэльф-кьорэльфхэр) ялэ зэрэ-хъужыгъэхэм ягугъэ елэты, ялэкъо лъапсэ егъэпытэ.

Мэдинэ Шэуджэнхъэблэ еджэлэ-интернатим щеджагъ, клэлэцыклугъ усэхэр икласэу, ышъхъэкли тхэмэ шлоигъоу зыщэтим. Апэрэ усэ сатырхэри мыры зыщитхыгъэхэр. Иклэлэгэгъэджагъэу, иклас пэцагъэу, локлэ-шыклэ дахэрэ цыфыгъэ хабзэрэклэ зыпшъэ уклонэу щымытыгъэ Даур (Андырхъое Борэжъ ыпхъу, Хъу-сенэ ышыпхъу) Аминэт ныхъырэу Мэдинэ ыгу кынагъ. Аминэт Борэжъ ыпхъум игъэ-сэлэтхъэхэр арых анахъэу ыгу къэбзагъэм, поэзиом зыкы-щызэлэуегъэхыгъэхэу Мэджа-джэм ылытырэр. Иапэрэ усэхэр гъэзетхэм ыкли журналхэм кызырэхатугъэхэри, ащ фэдэ лъэбэкъумккэ лэпылэгъу

кыфэхъугъэхэу, зэхэзышыкы-гъэ титхаклохэу Бэгъ Нурбыйрэ Къуекъо Налбыйрэ (щылэжхъэп) ацлэ илъапл, шъхъэклэфэгъэ-лльпэныгъэу афырилэр гъунэнч. Шум ипчъэ фылухынышъ, цы-фыр творчествэм фэбгъэчэфэу фэпщэныр, уделэныр цыфы-гъэба?! Джа шэн дэгъур ахэ-ллыгъэ зэльашлэрэ усэклиуитлоу Налбыйи, Нурбыйи.

Еджаплэм ыуж, Мэдинэ Мые-кьопэ мэкъу-мэщ техникумом члэхъагъ, кыуыхыгъ. Ау орэ-дым, пщынэ макъэм ахэтэу кьэтэджыгъэ клалэм адыгэ къашъохэр иклэсагъ ыкли Адыгэ кьэралыгъо кьэшьокло ансам-блэу «Налмэсым» хахыи, иар-тист-кьэшьуаклоу лоф ышлагъ. Зэо ужым кьэхъугъэ Мэдинэ исабынгъо-клэлэгъу, иныбжы-клэгъу лъэхъан зыфэдагъэр щыгъупшэу кыхэкырэр. Цы-фым цыфыр ищхэпсэу, зэфэ-гумэклыжъ-зэфэсакыжыкыр ады-гэхэм кьэбэклэу, ежъ идунэе-еплыкыи а зэклэм ащыпсыхъа-гъэ зэрэхъугъэм ыгъэбаигъэу елътэ. Уцыфыным, уадыгэ-ным хэлъ-хэсыр джащыгъум пы-тэу пкыырыхъагъ. Иусэ сатыр-хэми а зэклэмккэ ишлэш-гупшы-сэхэр занклэу, зафэу къащыри-лотыкыгъ. «Тызгъэлъаплэу, ты-щызгъэлэрэр адыгэ хабзэшъ, пытэу убыт», — ело усаклоу Мэджэджэ. «Убзэ бгъэшлэжы-гъэп ямыгъау», — елошъ мэлъа-ло, ыгу пилонтыкыгъу, хъурэр шломыкылоу «цыфхэр зэфэлъэ-гъужхэрэп, зэрэшлэжыныхэм фаехэп», «... тызытет чыгум тыщыгъоцагъ...» — мэгумэклы

тхаклоу Мэджэджэ Мэдинэ. Дэгъоу егъашлэм лъэпкъым хэлъыгъэр лум-пэм тшлэу ит-тэкъухъэмэ, гунэк-лэнэк-джа-шъоу тыкызырэнэщтыр ешлэшъ, кытело, кытфэгумэклы, игуп-шысэклэ зыкытфегъазэ. Бгъэ-члэ зэхэшлэбэр арыба усаклор, тхаклор зымыгъэгупсэфэу, чэчи, мафи тхэн фае зышлырэр.

Мэджэджэ Мэдинэ тхэныр пасэу ригъэжъэгъагъ, илъэс 45-м тлыргъогъэ гупшысэ зэ-пэшхэр арых итхылхэм купклэ афэхъугъэхэр. Дунаишхом щы-гущуклэу матхэ Мэджэджэ, Тхэм кыгъэшлыгъэр зэклэ — чылопси, цыфи, бзыуи, псэ-ушъхыи, нэмыкыи иклас, илъапл. Ахэм ахэлъ шыклэ-гъэпсыкыи, хэбзэ-бзыгъхыи ащыгъуаз. Ау пстэумэ ялэгэклэу, ашлэклэрэр Цыфыр арэу зэрэщытыр ыгъэ-унэфэу, хэти кьэрар хэлъы-ным, лэягъэклэ игугъу арым-гъэшлыным кыфэджэ. Адыгэ лъэпкъым илэдэб, инэхъой, ишэн-хэбзэ шлагъохэр, адыга-гъэр кыуыхъумэхэ, кыгъэгъу-нэхэ шлоигъоу матхэ Мэджа-джэр. Зэрилэклэу ыгу щигъа-шлоу зыфыщылэр илъэпкъ. Илъэс 45-рэ хугъэу тхаклоу Мэджэджэ Мэдинэ щылэныгъэ лъэныкыуабэклэ зыкызылэуи-хэу игупшысэ мэлэжъэ, итхылхэр етлупшыгъэу ллэшлэгъуклэу я ХХI-м кышызэкклэлэклэ, тхэ-клэ амал дэгъуи, гупшысэклэ шапхыи зыгъотыгъэ тхаклоу Мэ-динэ гъэшлэ пытэ дахэ илэнэу, итворчествэ джыри нахъ зиштэ-нэу сыфэлъало.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

МЭДЖЭДЖЭ МЭДИН

Усэхэр

Щылэп шынагъо, тызэрэшхыжыхь, Марджы хъужыныхь, моу шъукъэ-уцу,

Зыны кыльфыгъэхэр шъузэхъоны-жыхь,

Хъунэп ар хъаишхым, шъугу шъуте-лунк.

Былымыр ары щылэр кьэрарэу, Зыдлэхъыжыщтэп ар, боу емын, Джары пшлэшъ мыхъуми щылэр кьэ-барэу

Мы мылкъу мыгъом ылыгъ ттыкын. Кьэтэжъугъэштэжъ нахъ тиадыгагъэ, Лъэпкъыжъ клэдыгъэ зэклэм тыхъун, Порэ кьодыем сыда ишлуагъэр Тэ члэтынагъэу тилэр икъун. Тыхъугъ нахъыжхъэр тфэмыгъэшлэжъэу Алорэр тшхыжъэу, боу тыхъэинап, Амэ нахъышлур зэклэм зытшлэжъэу, Тлэклу кытфэкъынми, зэтэжъугъэщыл.

Насыпи, жъалыми зэфэдиэу Тхэм ыубыти члым кытригъэхъуагъ. Жъалымыжым тыгухэр ыгъэуэу «Насып жъугъотмэ шъущ» ылуи кы-тилуагъ.

Джары тэ тызгъэщхри, тызыгъэгъри Сыдэу пшына, Тхэм кытитпэсыгъ, Тыгуклэ нахъ тикласэу, нахъ шлу тлъэгъури

Ащ блэтщын тыфитэп, тегъэзыгъ. Сыда мы члы хъафым тыщыфитыр? Тхэм тфыхихырэ гъогур тиунай, Алахътэлэ закъошъ тэ кытфитыр — Тэ тызфитыр сыда? Къэшлэгъуай.

Сшлэрэп шъугу рыхъыштми мы кьэсложтыр, Сэрклэ пхэнджы сшлэшъы мы тигъогу, Былым тлэклоу непэ тэ кьэдгъоты-рэм

Еуцлэпы нахъ, кьэущырэп тынэгъ. Непэ утхъэу, неущ утегъэжъмэ, Сыд ишлуагъа, птхыгъэр хъаулуй, Ор-орэу, сибэу, узэтыгъожъмэ, Ар щылэклэ хъуна ярэбый! Ныдэльфыбзэ хабзэу тызгъэинырэр Тэ дгъэпыутмэ, хэт ыгъэлъэлэн? Сэшлэ ар, псынклэгъоп, ау нахъ кы-ныр — «Убзэ бгъэшлэжыгъэп» ябгъэлон.

Сабыл бидзашъом фэдэу сэлпызы, Зэклэ сэлъэгъу шъхаем, сыд ыпкл? Цыфхэм сахэллэшъ сыгу агъэузы, Хъугъэ зэлстэури джы нэлэмыкл. «Къэблагъ» аложьрэл, дырагъэзэклы, Нахъыжъ-нахъыклэр ащыгъупшагъ. Тызышлэ цыфхэр кытэллэышъ блэ-кых,

Тызтеты чыгум тыщыгъоцагъ. Джары зыкласлорэр хъуштэп мы хабзэр, Тиадыгагъэр нахъ хэбзэ пыт, Тызыгъэлъаплэу, тызыгъэкъабзэрэр, Адыгэ хабзэшъ, пытэу убыт.

Илъэсы минэп тэ кьэдгъэшлэщтыр Непэ, неуща, хэт ишыхъат? Мы члы хъафыжым тэ тедгъотэ-щтыр

Зы пкыгъо закъо, ар тирэхъат. Зэпимыгъэу цыфыр мэбанэ, Лъэхъу нахъышлум, ар игугъапл, Мылъкуи, былыми зэклэри кьэнэ, Дахэу ылуагъэр ары ихъакъ. Баи тхъамыкли щылэп ахъэрэтым, Мы члыр зыбгынэрэр зэклэ зэфэд, Нахъы фэчэфэу Алахъэр затэрэм Фегъэгъу хэти ащ ипсэклэ. Жъалым зышлагъэм бэрэ едао, Джыхънэм мэшлэшхор ащ кыпэлэут, Джащ пае цыфхэр ренэу мэлъалох, Тхъэри гуклэгъуклэ ащ къашъхъэщыт. Хъуштэп пщыгъупшэ Тхъэр зэрэщылэр, Угу зэлухыгъэу ренэу елътэу, Ошлэ-дэмышлэу кьэсышт а жьыгъор, Арышъ, Алахъэм фэгъаз унэгъу.

Зи кыюслуагъэп, сыушъэфыгъэ, Дэтклухъэжыынба мыр слозэ сыбгъэ, Къынышхо дэдэ ащклэ сплъэгъугъэ, Ау сыдэу пшына, клэсагъ ситыгъэ. Хъушттыр хъугъахэ, сыд пклэу илэжыкыр, Нэмыкыи клалэр о шлу плъэгъугъэ, Унэ нэкыбзэу сызэрхъахъэрэм Иты ллэкlorри, сшлэшъы, губжыгъэ. Нэм уклэтыжъэп, псэм ухэлъыжъэп. Акъылыр делэ, мэхъаулые. Емыклоу непэ сыбгъэгур зыжъэрэм, Гоуцошъ гъусэу, сшъхъэклуцл дефые. О, марджы хъун, сэ сыда сызфи-тыр?!

Сэ шлу сплъэгъугъэм нэмыкл игъу-сэр.

Унэ цыклухэр остыгъэ нэфынэу, Нурэр ратэкъухъэ, Дзэгъуаш, Хэта ар зышлагъэр шлу сплъэгъунэу, Сыпцымамэу зесхъэнэу сикъащ. Тэ ушыла, сыпсэ зыкьурмэн, о, Сыпцэщынэ, лъэшэу удэхаш, Сынэбгъэсы пшлоигъуа ыгъунэ, Сыпфелыкыи гущи, си Дзэгъуаш. Чэщныкыом мазэу ущэнэфы, Мафэм тыгъэ нурэм уесэгъапш, Сыгуи, сыпси зэклэ кьэзоощафы, Сыда джы сшлэжыщтыр, си Дзэ-гуаш.

Синасып теклонэу сыщэгъугъу, Тумы ешл, икъунрэ сыгулагъ, Джэнэ клаком нэфэшъхъаф пщымы-гъэу Тхъэм пае кысау, «сыкыпфэклуагъ».

ТИШЭН-ХАБЗЭХЭМРЭ

АДЫГЭМЭ

Адыгэхэр чыгулэжэ лъэпкыжыых. Илээсым алэжэу, Гуахыжырэм ибагэ лъэшэу елгы-тыгъагъ къэкlorэ гэм яхъун-шхынхэр амыухы-зэ нэсыжыынхэр. Ары, гъатхэ къэс, фабэм зыщылуидзэрэм, илээсыклэ тхьэлэлүхэр зыклашыщтыгэхэр. Чэщымрэ мафэмрэ зэфэдиз зыщыхурэ лъэхъаным, губгьо лофшлэнхэр джыри рамыгъажэзэ, мэфищырэ, гэтхэпэм и 21 — 23-р агэмэфэклыщтыгэу.

Апэрэ мэфитлүм тхьэлэлүхэр ашыщтыгэх, ячэнэрэ мафэм унагъохэр гушлуакло зэфакло-щтыгэх.

Мы уахтэм тефэу, пчэдыжым щегэжыагэу ошъуапщэу, чыылэу, загъори осыцэхэр кыхилэсыклэу, ау щэджэгъоужым уашьор кызылэмыжыу тыгъапсы зыхъужыклэ «гээрэ кырэ зэхэклыгъ» алощтыгэу.

Илээсыклэр кызыщищыащт мафэм ыпэрэ пчыхэм чылэр гоум кыкылухэщтыгэу, джэщтыгэх — чыплэу эклолэщтхэмрэ уахтэу зыщызэрэу-гоищтхэмрэ арагашлэщтыгэу.

Гоухэм ягъусэщтыгэу ачэгъашьор, пчэнышхэу нэлури-дзэ пэлулэу, адрэхэм шьохэр атехуагэу хьэклэ-кьоклэ плышъохэр атеохэу фэпагэ-хэу, чагу дэхэ-дэклэу, нэшлэ-лушлэу зашлызэ, чылэр кьаклу-хэщтыгэу. Зыдэхэрэ быныр къятэщтыгэу. Унагъом зэшлэ-и-лэу, кыштагэр ашломаклэ зы-хуылэ, нахыбэ кылаынэу, ачэгъашьор пчэлупэм лугъу-а-лхэщтыгэу: ллагэм фэдэу зишлыщтыгэу. Игъусэхэм, ана-хэу бзылфыгэхэм, агу лъэ-шэу кьорэм фэдэу зашлы-щтыгэу. Бысымым нахь уасэ илэу кьаритынэу ылощтыгэу. Ауштэу ежхэр зыфаер кьа-ритынэу кьелюфэ ачэгъашьор «кьэхужыщтыгэп». Зыфае-хэр кызыериуагэм лыпытэу ыпсэ кыпыклэжыщтыгэу.

Нэшхэиго зилэ унагъохэр кьаухэщтыгэх нахь, адахэ-щтыгэхэп, ау ахэми ланэм пае зыгорэхэр кьафарагэ-хыщтыгэу.

Илээсыклэм унагъо пэпчэ джэныкьо машлоу зыщипцэры-хэу илэ пэпчэ тлыщэ (кьур-мэн) фишлыщтыгэу. Нэмыклэ унэ-хэм арыт джэныкьохэу шхы-ныгъохэр зыщамышлыщтыгэ-хэм тлыщэ фашлыщтыгэп. Бы-лымышхэу ауылэу кьурмэн ашлырэм мэшлэшхэтыхь е мэшлэшхэтыхь рало, чагу-бзыум зэрэджэхэр — мэш-лэшхэчэт. Шыпкэу, ижыклэ пчэнхэр, мэлхэр, былым пашэхэр нахыбэу ауылщтыгэх, ау цыфхэм ягъот нахь маклэ зэрэхуэгэм елгытыгэу, чагу бзыухэр — чэтхэр, тхьачэтхэр, кьазхэр е нэмыклэхэр кьурмэн ашлыхэу хуэгэу.

Ижыклэ илээсыклэ чэщым зэрэунагъоу чыештыгэп — чэфэу, нэгүшлоу рахыщтыгэу. Учыягэу е убэлэрэгыгэу илээсыклэм утехэмэ мыху-нэу алытэщтыгэу. Апэрэ ма-фэм зэрэбынэу ядэжэ исы-щтыгэу, зыми клощтыгэхэп.

Джэныкьор зэрэу унэм илээсыклэ пчыхэм мэфэклэ ла-нэхэр рагъэуцощтыгэх. Зэ-тешлыкыгэу шхыныгъохэр ла-нэхэм атыралхэщтыгэу. Ахэм анахь шхьалэу тхьэлэлүм пае кьалыжэу зэфэшхьафхэм кьуае, лы, пхьэшхэу-мышхэу-хэр адэлхэу тыралхэщтыгэу.

Илээсыклэм иапэрэ мафэ, нэф кызыэрэшэу, кьоджэ тхьа-матэм чылэр хэгъуашхэм ди-щтыгэу. Кьоклыплэмклэ анэ-лүхэр агъазэхэти, тыгэу кы-кьоклыщтым паплэхэу, уцу-щтыгэх. Япащэ лъэбэкьуищы-клэ купым кьыхэклотыщтыгэу, ыбгъухэмклэ лъэбэкьу зырыз-клэ ыуж кьинэхэу, лыжытлү кыгоуцощтыгэх, ахэм абгъу-хэмклэ зы шьэожыерэ пшэ-шэжыерэ кьагуахэщтыгэу.

Тхьаматэм ылэхэр ылэтыщты-гэх: джабгумклэ бахъымэ лэгубжэу ылыгыщтыгэу, лы, кьуае, пхьэшхэу-мышхэу зы-дэлъ хьалыжыуиц ылэгу илгы-щтыгэу.

Тыгэр кызыэрэлагъоу Тхьа-матэм тхьэлэлүу кылощтыгэу.

Илээсыклэм иапэрэ мафэ, нэф кызыэрэшэу, кьоджэ тхьа-матэм чылэр хэгъуашхэм ди-щтыгэу. Кьоклыплэмклэ анэ-лүхэр агъазэхэти, тыгэу кы-кьоклыщтым паплэхэу, уцу-щтыгэх. Япащэ лъэбэкьуищы-клэ купым кьыхэклотыщтыгэу, ыбгъухэмклэ лъэбэкьу зырыз-клэ ыуж кьинэхэу, лыжытлү кыгоуцощтыгэх, ахэм абгъу-хэмклэ зы шьэожыерэ пшэ-шэжыерэ кьагуахэщтыгэу.

Тлэклу шлэ кьэс бзылфы-гэу нахыжыу унагъом исыр джэныкьом екьуалэти, лэу кьа-жьорэм дэгъэ тлэклу кыты-рихыти, машлом пигъатклощты-гэу. Тыщэм щыцэу ар джэ-ныкьо машлом илахэу алытэ.

Сабийхэр чэщ реным агъэ-чыештыгэхэп, агъэджэгущы-гэх. Зэрэунагъоу ащ хэла-жыщтыгэу. Гушылэм пае, дэ-гъэчэх эшлэщтыгэх.

Пчэдыжым жьэу, тыгъуж джашьорэ кьо бэгурэ псым хэмыхэхэзэ, псыхьом клэла-клэхэр агъаглохэти зарагэ-гъэпсклыщтыгэу.

Нэфшэжэу тхьэлэлүу

Илээсыклэм иапэрэ мафэ, нэф кызыэрэшэу, кьоджэ тхьа-матэм чылэр хэгъуашхэм ди-щтыгэу. Кьоклыплэмклэ анэ-лүхэр агъазэхэти, тыгэу кы-кьоклыщтым паплэхэу, уцу-щтыгэх. Япащэ лъэбэкьуищы-клэ купым кьыхэклотыщтыгэу, ыбгъухэмклэ лъэбэкьу зырыз-клэ ыуж кьинэхэу, лыжытлү кыгоуцощтыгэх, ахэм абгъу-хэмклэ зы шьэожыерэ пшэ-шэжыерэ кьагуахэщтыгэу.

Тхьаматэм ылэхэр ылэтыщты-гэх: джабгумклэ бахъымэ лэгубжэу ылыгыщтыгэу, лы, кьуае, пхьэшхэу-мышхэу зы-дэлъ хьалыжыуиц ылэгу илгы-щтыгэу.

Тыгэр кызыэрэлагъоу Тхьа-матэм тхьэлэлүу кылощтыгэу.

Илээсыклэ тхьэлэлүу

О, куп маф, зэ шыкьэдалу, Дунэшхор тфэзыгэдахэу, Шлогъэшхорэ зытэу,

Ытырэм

кьамышгъужырэ

Ти Тхьэшхо

илээсыклэ лъэлүклэ

Непэ зыфэтэгъазэ.

О, ти Тхьэшхо лъап!

Ти Адыгэ хэгъэгу

Мамырныгъэ ибгъэлынэу.

Тызэрыс хэгъэгущоми,

тильэпкыи

Пый

кьафычлэмыгъэклэнуу,

Кьытфыкьоклыми

тинасып тебгъэклонэу.

Тисабыйхэр плугъошлү,

Лэжыгъошлү тфэшлэх.

О, ти Тхьэ лъап!

Тильэпкыи Илээсыклэ хьар,

гъэбэжьюу, гъэшэлэу

Тытебгъэхъанэу

тыкьыолэлу.

Мыщ дэжым гушыитлүмэ ямэхъанэхэр кьэтоных. Гъэ-бэжьюу — гэм ошлоу тефэу, чыгубэ ажоу алэжымэ, лэ-жыгъабэ аугъоижыщт. Ашхын щыклэщтыгэх.

Гъэшэлэу — гэр огуры-лэу, чыгур ошхи фаби шымы-клэ зыхуылэуцхэр дэгъоу кьэ-кыщтыгэх. Лэхъогухэми лы дэгъу, лы пщэр апыхэщт.

Зылэулахэклэ бахъымэм ехъумплэти, иджабгуклэ щыт лыжыер ригъашьощтыгэу, адрэ лыжымыи зылуригъэгъафэ-щтыгэу. Ащ ыуж купым хэт лыжыхэм лэгубжэу аритыжы-ти, зэлэпахызэ рашужыщты-гэу. Джащ фэдэу хьалыжыоми кьагуичызэ кьыготхэм зылу-ригъалхэщтыгэу. Сабыйхэми аритыти, кьанэрэр кьэклола-гъэхэм аригъэшхыжыщтыгэу.

Тхьэлэлүм ыуж ащ лыпы-тэу тлыщэм ифэло-фашлэ ра-гъажэщтыгэу. Ауклынэу кьы-ращэлэгэу псэушхэм Тхьа-матэр екьуалэти, ынатлэ бахъ-сымэ тлэклу тыригъатклощтыгэу. Зэклэ адыгэхэм ар псапэ афэ-хуэнэу Тхьэм елэлүщтыгэу. Етланэ чылэм бэрэлуафэу алытэу дэс хульфыгэр кьа-хищтыти, кьурмэныпхэр шури-гъэбзыщтыгэу. Луафэу алы-тэрэр — иунагъо хэзыгэу имы-лэу, илфыгэхэр зэклэ псау-хэу, иунагъо зэтэгъэпсыхьа-гэу, цыфхэм лытэныгэу зы-фашырэр ары.

Псэушхэу зыцауклыщтым, лэу клэчырэр илээдэнэу, шы-кьу агъэуцощтыгэу.

Зыпарэкли амыгъэфедагэу, Тхьаматэм шьэжые лыгэу

кьыратыти, ныщэу ыпашхэу итым ащклэ ынатлэ телабэ-щтыгэу, етланэ хульфыгэхэм анахыжым шьэжыер риты-щтыгэу. Ащ кьыготым ар ри-тыжызэ, шьэожыемэ анэсы-жыу, хульфыгэхэм зэлэпа-хыти, Тхьаматэм кьыратыжы-щтыгэу. Хьайуаныр шлозыбзы-щтым ар ритыжыщтыгэу.

Зышлуибзыхэклэ лыр шы-кьум ригъэлэадэти, шьэжыер Тхьаматэм кьыфихыжыщты-гэу. Ар пащэм шуухафтынуу ратыжыу хэбзагэу, ядэжэ зы-дихыжыщтыгэу.

Ныщэу кьурмэн ашлыгэм ифэло-фашлэхэр зы чыплэу ша-гъэцэклэхэрэп. Шуабыгэр луа-хыш, нэмыклэ чыплэу ышшоу шы-тырахы, ащ луахыш, зэлэхы. Нэмыклэ чыплэу шаупклатэ.

Тхьэлэлүм кьэклолагъэхэр зэклэ лыр зэрыт шыкьум екьуалэхэзэ, шэклэ бзыхьафхэр хагъаох. А лыклэ гъэшъоклы-гэу кусэхэр ядэжэ зыдахы-жыты, илээсым унагъом мы-хъун кьемыхуэлэнэу, рагъэ-лыщтыгэу.

А фэло-фашлэхэр загъэцэкла-хэклэ Тхьаматэм цыфхэм за-фигъазэти арилощтыгэу мэфэклэ зэхэхэр зыдэщылэщт чыплэм-рэ уахтэмрэ ыкли ащ кьэкло-лэнхэу ялэлүщтыгэу.

Илээсыклэр кызыщищыерэм, жыи фэбэ кьепщэу мафэ кы-зыхэклэклэ, лыжыерэ ныорэ чыг хатэхэм ахахэщтыгэх — «чыгхэр агъащтэщтыгэх». Чыг пэпчэ лыжыер екьуалэ-ти, ош тыкумклэ теозэ, ныом рилощтыгэу: «Мыр чыг хэ-тэжэп, кыпыклэжыерэ шла-гъо шылэжэп, итэгъэупкыж». Ныом кьыриложыщтыгэу: «Мы-гэ джыри тыпыкырыгъэпл, хьоеу кыпыклэнкли мэхуаба».

Ар загъэцэклахэклэ, сабий-хэр ягъусэхэу чыгхатэр джы-ри кьаклухэщтыгэу. «Мыщи Тхьэм пкьырегъахь! Мыщи Тхьэм пкьырегъахь!» — ыло-зэ, пхьэшхэу-мышхэу бэ-гъонхэм пае, лыжыер чыг пэпчэ екьуалэти, бэщымклэ еоштыгэу.

Мэфэклэ ланэмрэ джэгумрэ

Чыплэу зыщызэрэугоищт-хэм хьамышхунтлэ чыг шагъэ-клэраклэ. Зэнэкьокьухэм апае ищыклагъэхэр агъэхъазырых.

Ныщэу аулыгэм кьыпы-кыгэу лыр аупщэрыхэу, щэ-лэмэ-хьалыжыохэр агъажэу. Нэмыклэ шхыныгъохэр, шьонхэр

ЩЫНЭНЫГЪЭМРЭ

я ИлъэсыкI

агъэхъазырых, Iанэхэм аты-
ралъхъэх.

Купэу зэрэуыгъэмэ апа-
шъхъэ Тхъаматэр къехъэ. Шы-
фэс къарехы. Адыгэ илъэсы-
кIэм къэбарэу пылпыр зышIэ-
рэм къырегъэуатэ. Ащ ыуж
мэфэкI тхъэлъэур регъажъэ.
Тхъэшхоми, адрэ тхыблмы
ялъэуэ, тхъаркъоф Iанэхэр
афарегъэшIых.

Тхъаматэм къело

Адыгеир дунаим ианыхъ чы-
нэлъэ зэкIужъ. Тикъушъхъэхэр
лъагэх, типсыхъохэр къаргъох,
тимэзхэр чыгыбэу зэхэтых,
тигубгъо хъоо-пщаухэр гъэбэ-
жъулъэх. Лъэпкъ пэпч илъэсы-
кIэм пэгъокIы зыхъукIэ шыагъэ-
хэу, тхъагъохэу къыдэхъу шIои-
гъохэмкIэ мэлъало. СыдигъокIи
адыгэхэм илъэсыкIэ тхъэлъэу
ашIэу яхабз. ИжыкIэ къышчы-
ублагъэу Тхъэшхомрэ адрэ тхъэ
шъхъалэхэмрэ ялъэуштыгъэх,
шхыныгъохэр, бахъсымэ Iэгъ-
бжъэхэр тхъаркъоф Iанэмэ
афытырагъэуцощтыгъэх. Тэри
а тятэж пашъэмэ яхэбзагъэм-
кIэ непэ тызеклон.

Тхъэлъэур

(Ижырэ лъэлум непэрэ
мафэм нахъ къекIухэрэр
хэдгъэхъагъэх)

О, куп маф, зэ шъукъады!
Дунэешхор зылэжыгъэу,
Шымылэр къзыгъэхъоу,
Къэхъурэр зэлъэу,
Шюгъабэ зытэу,
Ытырэм

кIэмышъугъужырэ,
Ти Тхъэшхо лъапIэ
Тызыфэе шыагъэхэр
КъытфишIэнхэу тельэу.
О, ти Тхъэшхо лъапI!
Непэрэ мэфэ дахэм
тыкыюльэу —
Илъэсэу непэ едгъажъэрэм
Типсауныгъэ
ренэу зыпкъ ибгъэтынэу,
Насыпыр къытэбэкIэу
тышыбгъэIэнэу.
Шхыныгъуи шъоныгъуи
тилъэпкъ
ЕгъашIэм щымыгъэIэнэу.
Зауи, гъабли,
сыдрэ тхъамыкIагъуи
Тащыуухъумэнэу
тыкыюльэу ыкIи
Апэрэ Iанэр пфызэлутэхы.
Тельхъэх, пщэрахъ,
тхъаркъоф Iанэм
Тхъэшхом пае гъомылэхэр.

Джы тичIыопс итхъэмэ Iанэ-
хэр афэтшIыштых!

ИпэIэсэ пстэумэ япщэу, ти
Лъэпш!

ГъучIым, гъуаплъэм,
тыжыным,

Дышъэм псэ
о къапыогъакIэ.

Iэмэ-псыми,
сыд лъужыгъорэ техники
Илъэс реным

тышымыгъэIэнэу
Тхъаркъоф Iанэ

пфызэтэгъафэ.

Нэхъошхо зыпылъэу,

О, ти Тхъагъэлыдж!

Тимэщхэр бгъэбгъонэу,

Шхыныгъо

тышымыгъэIэнэу

Тиконхэр, тиучыIалэхэр

ушъэгъэ зэпытынэу,

Тхъаркъоф Iанэ

къыппэтэгъохы.

ТиIэщхэр зыгъэунэжырэ

Амыщ,

Гъэци гъэли

тышымыгъакIэу!

Шхыныгъохэри

шъоныхэри къытэбэкIэу

ТышыбгъэIэнэу тхъаркъоф

Iанэ пфэтэгъэшъуашэ.

Лъэгъунхэр тилэу тежъэмэ
Анахъ автомашинэ

дэгъумэ тарысэу,

Арыдгъэхъон тышымыкIэу,

МафэкIэ гъогу

тытебгъэхъэ зэпытынэу,

Уетэгъэблагъэ

ти тхъаркъоф Iанэ!

О, ти Псыхъогуащэу

псыхэр зыгъэлорышI!

Тильэпкъ псыдзи хыдзи

Ащыуухъумэнэу, егъашIэм

Псы къыткIэмыоу

тышыбгъэIэнэу,

Тхъаркъоф Iанэ

пфэтэгъэуцушъ.

О, ти Уашхъоу,

зыуашъо гъунэ имыI,

ТичIыопсы ошхымкIэ

псэ къыпызыгъакI,

Лэжыгъэхэр ыгъэбгъэу

зэпытэу къебгъэщхынэу,

ОшIуи гъэбжъуи

тащымыгъэIэнэу

Тхъаркъоф Iанэ

пфызэтэгъафэ.

Шъукъеблагъэх.

Хъун-шхынхэр

зытетлъхъэгъэ Iанэм

ХэIэщтхэм гуахъо афэхъу!

Тхъаматэм ар зигъэцэкIэхэкIэ,
зэрэуыгъэхэр Iанэм регъэ-
благъэх. ЗышхахэкIэ джэгъуныр
ыкIи зэнэкъокъухэр рагъа-
жъэ. АпэрапшIэу хъамышхунтIэ
чыгым сабийхэр ращалэх.

Шъхъадж зэрэкъулаеу, усэми
орэдми къело. Чыгым къыпа-
хышъ шыухафтын къыраты.

Зэхахъэр аухын зыхъукIэ
Тхъаматэм къекIопIагъэхэм
тхъэлъэу къафело.

О, куп маф!

Тэщ пай джы тэлъало.

Насыпыр

зэкIэми къытэбэкIэу,

Узи бзаджи къытщаухъэу,

Зыч-зыпчэгъоу

зэдедгъаштэу,

Тиунагъохэр зэгъурыIохэу,

Тинамыс дахэу,

тигъгъэхэр лъагэхэу,

Тиакъыл щэрыоу,

тигъашIэ кIыхъэу,

ТицIыфышъхъэ

бгъэу зэпытэу

Тхъэм тыщегъалэх.

Тинахъыжхэр дгъашIохэу,

Яжъау бэрэ

Тхъэм тшъхъащегъэт,

Тисабыйхэр IорышIэхэу

ПлугъошIу-лэжыгъошIу,

Тхъэм тфешIых.

Лъэгъун-лъэгъун тилэу,

Мурады дахэкIэ

тышэсымэ,

Тигъогухэр бзэпсыхэу,

Типсыхэр чэнджыхэу,

чыжъэу тынэсэу,

ТыздэкIагъэм

былымышIу къытхэу,

Къэтхыгъэр тфэбагъоу,

Тхъэм тыщегъалэх!
Гъогуанэ зэпытчэу,
Тадэжъмэ тарыхъажымы
Тиунэхэр ордэунэжъэу,
УнэпIэ мафэхэу,

цужъы укIыплэхэу,
Тилэгухэм

псэуальэр адизэу,
Тимашинэхэр

аныхъ дэгъухэу,
Арыдгъэхъон тышымыкIэу,

Тиунэмэ къарыхъэрэмэ

къырахъэу,

ИкIырэмэ къыранэу,

Мамыр щыIакIэ тилэу

Узи, бзаджи тимыIэу

Тибынхэр Тхъэм егъэунэх!

Тиунагъомэ ацIэкIэ

тыхъохъумэ,

Хыкъумэм фэдэу

изыр тигъэщэу,

Тишъэжыые Iузыгорэр

лыжъэу,

ПцIэпцIэжъэу зэгочырэр

тишъуатэу,

Ордэ къэзылорэр

типшъашъэу,

Имызэу

гушылэрэр тинысэу,

КъытэблэкIырэр

аныхъ шъошэ дахэу,

Зи губгъэн тимыIэу,

Дунаим

Тхъэм тытырегъэтых!

Тиуашъо къаргъоу,

Тичылыгъэ шхъуантIэу,

Тимэщхэр

хышхоу ушъуашъоу,

Iутхыжырэ тиконхэм

къашъхъарытэкъоу

Тимэщи, тилэщи

гуахъо тфишIыхэу,

Тхъэм тыщегъалэх!

О, Тхъэм ыгъэлпсэун куп!

Адыгэу дунаим тетхэм

АцIэкIэ тыхъохъумэ,

Насыпыр къытэбэкIэу,

Узи бзаджи къытщаухъэу,

Мыхъун къытэмыхъулэу,

Адыгэу

тыдэкIи щыпсэухэрэм

ГумэкIыгъо тимыIэу,

Зычы-зыпчэгъоу

зэдедгъаштэу,

Тызэрыс хэгъэгухэм

тагурылоу

ТышыбгъэIэнкIэ

Тыкыюльэу, ти Тхъэ лъапI!

ИлъэсыкIэ тхъэлъэлухэр

дгъэцэкIэгъахэх.

Тилъэлухэр зэкIэ

Тхъэм къыддегъэхъух!

Зэхахъэр удж хъураекIэ

аухы. Тхъаматэм мэфэкIыр зэ-

фешыжы, зэкIэмэ зерафэра-

зэр апыло, шэсыжъ тхъэлъэ-

лур къафело.

О, куп маф!

Шэсыжъ тхъэлъэлур

етэгъажъэ.

Непэ зэкIэми онэ мафэ

Тхъэм тырытегъэлъхъажъ!

Гъогу мафэ

Тхъэм тырегъэжъэжъ.

Тигъогухэр бзэпсхэу,

Типсыхэр чэнджхэу,

Анахъ автомашинэ

Дэгъумэ тарысэу,

Чыжъэу тынэсэу,

ТыздакIорэм

БылымышIу къытхэу,

Къэтхырэ тфэбагъоу,

Тхъэм тыщегъалэх.

Гъогуанэ зэпытчэу,

Тадэжъхэм зыдгъэзэжыкIэ

Тыузынчъэу, тиунагъохэм

Тхъэм

дахэкIэ тарегъэхъажъ!

ТЭУ Аслъан.

Адыгэ Республикэм куль-

турэмкIэ изаслуженнэ Iо-

фышI.

Сурэтхэр тезыхыгъэр

ЕмIыль Нурбий.

ЛИТЕРАТУРНЭ-МУЗЫКАЛЬНЭ МЭФЭКИ

Нартхэм ямашло орэмыкIуасэ!

2015-рэ ильэсыр — литературэм и Ильэсэу Урысыем и Правительствэ ыгъэнэфагъ. Ащ ельытыгъэу, мы шапхэм итэу, Адыгэ Республикэм зэфэдкIэ Иофтхьабзэхэр шызэхашх. ЕджэпIэшхохэм, культу-рэ гупчэхэм, тхылъеджапIэхэм литературэм фэгъэхыгъэ Iэнэ хьураехэр, зэIукIэгъухэр, зэхэгущыIэгъухэр, пчыхъзэхыхьэхэр, зэнэкьокъухэр ашэкIох.

Гэтхэпэм и 16-м, Адыгэ республикэ кIэлэцIыкIу тхылъеджапIэм шыIэгъэ литературэ мэфэкIыр зыфэгъэхыгъагъэр лъэпкъ фольклорым икьутэмэ инэу **нартхэр ары.**

Хэт шыцхэ нартхэр? Сыдигъуа ахэр зыщыIагъэхэр? Сыд

кIагъэтхьэу, мэфэкIым кырагъэблэгъагъэх зэIашIэрэ гъэсагъэхэу археолог-шIэныгъэлэжъэу, **сурэтышIэу, АР-м искусствэхэмкIэ изаслуженнэ ИофшIэшхоу ЛэупэкIэ Нурбыйрэ Урысыем изаслуженнэ сурэтышIэу, АР-м инаро-**

дзэзэ къарагъэлэгъугъ. Ежъ гъэшIэ ыкIи творческэ гъогушхо къэзыкIугъэ Iэпэласэхэу — Нурбыйрэ Феликсрэ еджакохэм нахь зафагъэнэлосагъ, сурэтышIэхэу нартхэм ятемэ Иоф дзышIагъэу МэрэтыкIо Долэт, дзышIэхэрэм — Къатым, Къуанэм, Бырсырым, Гъогунэкъом искусствэм ашкIэ ягупшысэ кызырэцагъэIагъоу, кызырэщыраIотыкIырэр шыкIэ зэфэшхьафхэмкIэ ЛэупакIэм агуригъэIуагъ. Ежъ ышхьэкIэ

альапсэр, щэч хэлъэп, нарт эпосыр ары. Археологие тIынхэм яхьатыркIэ, ижъ-ижъыжкIэ шыIэгъэ бзыльфыгъэ шыу закьохэми (амазонкэхэми) уаджэнджэшынуу шымытэу, ахэр пасэм зэрэщыIагъэхэр, Адыгеим ичIыплэ зэфэшхьафхэм археологие ИофшIэнхэу, экспедициехэу ащызэхашхэрэм кычылатIыкIыхэрэм кызыраушыхьатырэр Феликс кыIуагъ.

Краснодар хыIэрышI Iушъом бзыльфыгъэ кьупшхьэ-лэа-шхьэхэу кышагъотыгъэхэм абгукIэ шылыгъэ Iэшэ-шъуашэхэм, нэмыкIхэм зэ узяплыкIэ, творческэ гупшысэр кызырэкIорэр, игъорыгъоу ылэгъугъэр гукIэ зызэфыхысыжкIэ, гупсэфэу сурэтым ишын зэрэфежьэрэр, цIыфым ехыIлагъэмэ ишэн-гъэпсыкIэ, игурыгъозакIэ, илыблэнагъэ, икьаигъэгъэ ин, нэмыкIхэр кыыхигъэщыныр зэришэныр кIигъэтхыгъ. Нартхэм ялыгъэ, яцIыфыгъэ, яблэнэгъэ-хьоршэрыгъэ, яшхьэ-лэытэжъ уналэ тырыуагъадзэу а тхыдэхэр зэрэгъэпсыгъэм, ежъ ПэтIыуэ Феликси ихудожественнэ шэпхьэ-хабзэхэр гусэ зэрафишIыхэрэр, гурышэкIэ нахьыбэмкIэ итемэ-сюжетхэм кызырэкIуалэрэр, зэрэзэригъэкIухэрэр кыIуагъ. Нарт СаусырыкIо иобраз игъэ-кIотыгъэу кызырэгъэлэгъуагъэм аналэ тыраригъэдзагъ.

Мэфэки зэхыхэм хэлэжьэрэ кIэлэеджакохэм яхьэкIэ лъапэхэм упчIэхэмкIэ зафагъэзагъ. Сыдэуцтэу сурэтышI сэнэхьатыр кыыхахыгъа? Хэта ашкIэ шысэ афэхьугъэр? Сурэтышынэм зыфэгъэхэным сыда анахь ищыкIагъэр? ЯунагъокIэ яIагъэха сурэтышIхэр? Графическэ шапхьэр сыд фэда? НэмыкIхэри.

ЛэупакIэми ПэтIыуащэми мы упчIэхэм яджэуапхэр аратыжыгъэх. Феликс ятэжъ ыкIи ятэжъ плащэр тыжынышIэхэу зэрэщытыгъэхэм, ятэ творческэ цIыфэу, журналистэу хэкум зэриIагъэм, янэ дэн-бзэн Iэпэлэсагъэр зэрэхэлыгъэм, ежъми а зэкIэм ялытыгъэу зы Iэпэлэсэныгъэ горэ хэлъэу зэрэхьугъэм, икIэлэцIыкIугъом кыщыублагъэу ыгу сурэтышынэм зэрэфакоштыгъэм, ау

узыкIырыпллын е узэпллын сурэтышыгъэхэр зэрэгъотыгъо-гъэхэм, Мыекъуапэ а лэхьаным дэтыгъэ кьэлэ тхылъеджэплэ закьом зэкIом зы сурэтышI нахь зэрэчIымыгъотэгъагъэм ягугъу кышылыгъ. Мыекъуапэ дэтыгъэ ильэситIу курсхэм сурэтышынмкIэ зызэращигъэсагъэр, икIэлэегъэджагъэу Образковыр ашкIэ кызырэшхьэпагъэр, ащ сурэтышIкIэ хабзэхэр апэрэу зэрэригъэшIагъэр Феликс кыIотагъ. Ащ ыуж Москва дэт художественнэ-промышленнэ еджэпIэшхо зэрэеджагъэм, зызэрэщигъэсагъэм ягугъу кышылыгъ. 1976-рэ ильэсым графическэ циклеу эпосэу «Нартхэм» афэгъэхыгъэр зэришIыгъэр кыIуагъ. Нартхэм ыкIи адыгэ оредыжхэм лъэпкъ нэшанэхэр икьоу кыраIотыкIэу, нэм кыкIагъэоу зэрэщытым зэрэмыгъукулагъэр, ежъ иамал ельытыгъэу сурэт шыгъэнхэм зызэрэфигъэзагъэр ыкIи ильэси 10 пчыагъэ хьугъэу сурэтышын искусствэр зэрэлыгъэкулатэрэр кьариуагъ ПэтIыуащэм.

ЛэупакIэ Нурбыйи шIэныгъэм, археологием аготэу, лъэпкъ эпосым, лъэпкъ фольклорым кьапкырыкIызэ, сурэтхэу «Нартхэм яешхэ-ешъу», «Къамыл», «ГъукIэу Лъэпшъ», «Ащэмэз», «Пэтэрэз икIэлэцIыкIугъор» зыфилохэрэр зэришIыгъэм, адыгэ лъэпкым епхыгъэ шэн-хабзэхэм, гъэпсыкIэ-шыкIэхэр мыхэм зэкIэм зэрэхэлым, Iэшлагъэхэм лъэпкъ нэшанэу ахэлъыр зэрэбэр зэрэ-кIагъэтхьырэм ягугъу кышылыгъ.

Джыри зы упчIэ кIэлэеджакохэм Феликс кыратыгъ: зы сурэтым ишын охьтэ тхьапша текIуадэрэр?

— Ащ зэкIэ шыIэныгъэр еубыты. Шхьхэм ренэу пшы пшIоигъомкIэ игупшысэ кыщекIокIы, анахьэу кыыхэбгъэщэу, кIэбгъэтхьымэ пшIоигъор огъэунафы, ашкIэ зэшIохыкIэ шапхьэхэм уяусэ. ЗэкIэ гукIэ зызэбгъэзэфэгъэ уж псынIкIэ дэдэу кьэхьурэ сурэтхэри, нахь охьтабэ зытекIуадэхэрэри, нахь балорэ узгъэгупшысэхэрэри ахьтых, — кьариуагъ сурэтышI Iэпэласэм.

ЛэупакIэми ащ кыыхигъэхьожыгъ нарт лыхьужхэм ясурэт пшыным бэклае кызыриубытырэр — ежъ лыхьужым изытет, нарт Iэшэ-шъуашэхэр, шым епхыгъэ Iэмэ-псымэхэр, джэрышIэхэр, одыджын жъгырыу мэкъэгъэу е гъэцтэлъэ фэшIхэр, нэмыкIхэри.

Мы зэкIэ пшIэнымкIэ Нурбыйи, Феликси анахь гъозэплэ Iэрыфэгъоу альытэрэр археологием ары. Шылагъэр зэкIэ чIым кыыхэнагъ, лыхьэхэрэм ахэр кьагъотых, зэ зыплэгъухэкIэ, нэм кыкIэнэх.

Мэфэки зэIукIэгъур дахэу кIуагъэ, Iэпэласэхэм кьафалотэгъэхэм кIэлэцIыкIухэр ягуапэу ядэлугъэх, ежъхэри яамал кызырэхьэу нарт таурыхьхэм, пшыналэхэм закьыдашIызэ кьяджагъэх. ЦIыф гъэсэгъэшхо сурэтышIтIумэ зэраIукIагъэхэр ыкIи кьафалотэгъэхэр яшIэжъ кыыхэнэщтых, мы сэнэхьат гъэ-шIэгъоныр лъагъо зыфэхьун ыльэкIыштхэри кьахэкIынхэкIи мэхъу.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Ф. ПэтIыуащ. «Саусырыкъорэ Адыифрэ».

Ф. ПэтIыуащ. «СаусырыкIо икъам».

яцIыф шыкIагъа, сыд ялыгъэ гъэпсыкIагъа? Эпосэу «Нартхэр» — томибл хьурэ угъоигъэ-зэгъэзэфэгъэ тхыгъэхэр зыер зэIашIэрэ шIэныгъэлэжышхоу, нартоведэу, академикэу Хьадэгъэлэ Аскэр арэу зэрэщытыр еджэко цыкIухэм кьафалотэгъ.

Литературнэ-музыкальнэ композициеу «Подвиги нартов славыт века» зыфилоу тхылъеджапIэм шылагъэр кызыIуахыгъ ыкIи зэрацагъ **Къат Сусанэрэ Хьаудэкъо Асерэ.**

Сабый пстэуми агу унэсынымкIэ пшысэхэр, хьышхэхэр, тхыдэхэр, таурыхьхэр, хырыхыхьэхэр, нарт кьэбархэр IэубытыплэшIухэу зэрэщытхэр кьыда-лэыти, литературэмкIэ анахь кIуачIэ зилэ фольклорымкIэ загъэзагъ. Адыгэ лъэпкъ культу-рэм игушхьэбайныгъэ лъа-плэу, саугъэт гъэшIэгъон дэдэм — эпосэу «Нартхэм», ахэм яшэн-хабзэ, ялыхьужыныгъэ Иофтхьабзэр фэгъэхыгъагъ.

Тхылъ кьэгъэлэгъон баеу кьагъэуцугъэм узыфэе пшысэхэр, нарт тхыдэхэр, оредыжхэм якъэбархэр, ятарихь гъэшIэгъон ехылагъэхэр хэбгъотэнхэ лъэкIыштыгъ.

Нарт пшыналэхэр, нарт лыхьужхэм якъэбархэр кIэлэеджакохэм нахь гурылогъошIу зэрафэхьунхэу, литературэмрэ искусствэмрэ язэпхыныгъэ

нэ сурэтышIэу ПэтIыуэ Феликсрэ.

Мэфэки изещакIохэу Сусанэрэ Асерэ зызэбладзызэ сурэтышIэхэу ЛэупакIэ Нурбыйрэ ПэтIыуэ Феликсрэ яцIы-лэныгъэ ыкIи ясэнахьат IэпкIэ-

исурэтхэр ышынхэм ыпэкIэ бэрэ тарихьым зэрэщылыхьорэр, кызыщэжы, зынэси темэр зыгъэунафырэ уж, Иоф зэрэфежьэрэр Нурбый кыIуагъ.

ПэтIыуэ Феликс инарт сурэтышыгъэ зэхэубагъэхэм

Н. ЛэупакIэ. «Лъэтиш иапэрэ сыджэ».

Н. ЛэупакIэ. «Пэтэрэз исабыигъу».

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ и Указ

Адыгэ Республикэм и Лышхъэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации, Адыгэ Республикэм икъралыгъо хабзэ игъэцэкълэкълэ къулыкъухэм, Адыгэ Республикэм икъралыгъо учреждениехэм иоф зэрэащэщтым фэгъэхьыгъэ зэзэгъыныгъэ адэзышыгъэхэм къулыкъум епхыгъэ командировкэхэм апае ахъцэ зэралэклагъэхьащт шыклэмрэ ар зыфэдызыщтымрэ яхьылагъ

Урысые Федерацием иофшлэнымклэ и Кодекс ия 168-рэ статья тегъэпсыхьагъэу **унашъо сэшлэ:**

1. Адыгэ Республикэм и Лышхъэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации, Адыгэ Республикэм икъралыгъо хабзэ игъэцэкълэкълэ къулыкъухэм, Адыгэ Республикэм

икъралыгъо учреждениехэм иоф зэрэащэщтым фэгъэхьыгъэ зэзэгъыныгъэ адэзышыгъэхэм къулыкъум епхыгъэ командировкэхэм апае ахъцэ зэралэклагъэхьащт шыклэмрэ ар зыфэдызыщтымрэ гуадзэм диштэу ухэсыгъэнхэу.

2. Официальнэу къызыхаутырэм ыуж мэфлэ 10

зытешлэкълэ мы Указым кълуачлэ илэ мэхъу.

**Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКЛУЩЫНЭ Аслъан**

къ. Мыекъуапэ,
гъэтхалэм и 3, 2015-рэ илъэс
N 27

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Универсальнэ электроннэ картэхэр къыдэгъэкълэгъэнхэмклэ ыкли ахэм яфэлэ-фашлэхэр гъэцэкълэгъэнхэмклэ иофшлэныр зэрэзэхэщагъэм иофыгъо заулэхэм афэгъэхьыгъэ» зыфилоэрэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъэ

Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм 2015-рэ илъэсым мэзэм и 25-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Универсальнэ электроннэ картэхэр къыдэгъэкълэгъэнхэмклэ ыкли ахэм яфэлэ-фашлэхэр гъэцэкълэгъэнхэмклэ иофшлэныр зэрэзэхэщагъэм иофыгъо заулэхэм афэгъэхьыгъэ» зыфилоэрэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъэ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Универсальнэ электроннэ картэхэр къыдэгъэкълэгъэнхэмклэ ыкли ахэм яфэлэ-фашлэхэр гъэцэкълэгъэнхэмклэ иофшлэныр зэрэзэхэщагъэм иофыгъо заулэхэм афэгъэхьыгъэ» зыфилоэрэм мы къыклэлъыкълорэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) я 2-рэ статья ия 2-рэ лэхъу:

а) я 6-рэ пунктым хэт гуцылэхэу «2015-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м нэс» зыфилохэрэм ачылплэкълэ гуцылэхэу «Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм къыдилъытэрэ палъэм къыклоцл» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу;

б) я 7-рэ пунктым хэт гуцылэхэу «2015-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м нэс» зыфилохэрэм ачылплэкълэ гуцылэхэу «Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм къыдилъытэрэ палъэм къыклоцл» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу;

2) я 3-рэ статья ия 6-рэ лэхъу хэт гуцылэхэу «зы мазэм къыклоцл» зыфилохэрэм ачылплэкълэ гуцылэхэу «мэфэ 30-м къыклоцл» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу;

3) я 4-рэ статья ия 1-рэ абзац хэт гуцылэхэу

«2015-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м нэс» зыфилохэрэм ачылплэкълэ гуцылэхэу «Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм къыдилъытэрэ палъэм къыклоцл» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кълуачлэ илэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кълуачлэ илэ мэхъу.

**Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКЛУЩЫНЭ Аслъан**

къ. Мыекъуапэ,
гъэтхалэм и 2, 2015-рэ илъэс
N 392

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Инвестиционнэ иофшлэныр Адыгэ Республикэм зэрэщызэхэщагъэм ехьылагъэ» зыфилоэрэм ия 10-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъэ

Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм 2015-рэ илъэсым мэзэм и 25-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Инвестиционнэ иофшлэныр Адыгэ Республикэм зэрэщызэхэщагъэм ехьылагъэ» зыфилоэрэм ия 10-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъэ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Инвестиционнэ иофшлэныр Адыгэ Республикэм зэрэщызэхэщагъэм ехьылагъэ» зыфилоу N 64-р зытэтэу 1998-рэ илъэсым мэзэм и 9-м къыдэкълэгъэм ия 10-рэ статья мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэнхэу:

«Я 10-рэ статья. Инвестиционнэ политикэр гъэпсыгъэ зэрэхъурэр

1. Инвестиционнэ политикэм епхыгъэ иофтхьабзэхэр

зэшлохыгъэ зэрэхъушхэм телъытагъэу Адыгэ Республикэм и Лышхъэ инвестиционнэ стратегийер еухэсы. Адыгэ Республикэм икъралыгъо хабзэ игъэцэкълэкълэ къулыкъухэмрэ инвестиционнэ иофшлэныр зыгъэцэкълэщхэмрэ гъусэныгъэу здырялэщтыр къэзыгъэнэфэрэ инвестиционнэ декларациери Адыгэ Республикэм и Лышхъэ еухэсы.

2. Адыгэ Республикэм и Лышхъэ илъэс къэс Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм рихьыллэрэ отчетым хэхъэх Адыгэ Республикэм инвестиционнэ политикэу щызэрахъэрэм епхыгъэ положениехэр.

3. Зичэзыу финансы илъэсымклэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет фэгъэхьыгъэ хэбзэгъэуцугъэу щылэм апшэрэ мэхъанэ зилэ инвестиционнэ проектхэр къыдилъытэнхэ фэе.».

Я 2-рэ статья. Мы Законом кълуачлэ илэ зыхъурэр Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кълуачлэ илэ мэхъу.

**Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКЛУЩЫНЭ Аслъан**

къ. Мыекъуапэ,
гъэтхалэм и 2, 2015-рэ илъэс
N 390

Адыгэ Республикэм иофшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкълэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм иофшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкълэ и Министерствэ иунэшъо заулэмэ кълуачлэ ямылэжъэу лъытэгъэным фэгъэхьыгъэ

Хэбзэгъэуцугъэу щылэм диштэным пэе **унашъо сэшлэ:**

1. Адыгэ Республикэм иофшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкълэ и Министерствэ иунэшъо заулэмэ кълуачлэ ямылэжъэу лъытэгъэнхэу:

1) N 360-р зытэтэу «Стационар фэлэ-фашлэхэм апае цыфхэм ясоциальнэ фэлэ-фашлэхэр зыцагъэцэкълэрэ стационар учреждениехэм мазэ къэс ахъщэу щатырэм икыдзэн ехьылагъэ» зыфилоу 2011-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 30-м аштагъэм;

2) N 247-р зытэтэу «Зыныбж хэклотагъэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ ясоциальнэ фэлэ-фашлэхэр афэгъэцэкълэгъэнхэмклэ къралыгъо шапхъэхэр ухэсыгъэнхэм ехьылагъэ» зыфилоу 2012-рэ илъэсым чъэпыогъум и 3-м аштагъэм;

3) N 77-р зытэтэу «Зыныбж хэклотагъэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ ясоциальнэ фэлэ-фашлэхэр афэгъэцэкълэгъэнхэр» зыфилоэрэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъэ» зыфилоу 2013-рэ илъэсым мэлъыфэогъум и 15-м аштагъэм;

4) N 160-р зытэтэу «Зыныбж хэклотагъэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ ясоциальнэ фэлэ-фашлэхэр афэгъэцэкълэгъэнхэмклэ къралыгъо шапхъэхэр ухэсыгъэнхэм ехьылагъэ» зыфилоу 2013-рэ илъэсым шышхъэлум и 3-м аштагъэм;

5) N 238-р зытэтэу «Адыгэ Республикэм ис клэлэцылкълухэмрэ унагъохэмрэ ясоциальнэ фэлэ-фашлэхэм ягъэцэкълэ къралыгъо шапхъэхэр ухэсыгъэнхэм фэгъэхьыгъэ» зыфилоу 2012-рэ илъэ-

сым чъэпыогъум и 1-м аштагъэм;

6) N 239-р зытэтэу «Зыныбж имыкълугъэ клэлэ-цылкълухэр пилэу гъэнэфагъэклэ зыщалыгышхэр» зыфилоэрэ фэлэ-фашлэм ылъэныкъокълэ къралыгъо шапхъэхэр ухэсыгъэнхэм ехьылагъэ» зыфилоу 2012-рэ илъэсым чъэпыогъум и 1-м аштагъэм.

2. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кълуачлэ илэ мэхъу ыкли 2015-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщегъэжьагъэу правэм ылъэныкъокълэ щылэ хъугъэ зэфыщытыклэхэр къыхеубытэх.

Министрэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекъуапэ,
мэзэм и 24-рэ, 2015-рэ илъэс
N 34

Адыгэ Республикэм иофшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкълэ и Министерствэ иунашъу

«Социальнэ иофшлэм и Маф» зыфилоэрэ мэфэклым фэгъэхьыгъэу социальнэ фэлэ-фашлэхэм ягъэцэкълэн фэгъэзэгъэ учреждениехэм яиофшлэ анахъ дэгъухэм якыхьэгъэщынкълэ республикэ зэнэкъокъу зэрэзэхэщэрэм ехьылагъэ

Социальнэ иофшлэхэм ялэпэлэсэныгъэ зыкъегъэлэтыгъэным, социальнэ лъэныкъомклэ цыфхэм яфэлэ-фашлэхэр зерафагъэцэкълэхэрэм яиофшлэ аналэ къытырягъэдзэгъэным апае **унашъо сэшлэ:**

1. «Социальнэ иофшлэм и Маф» зыфилоэрэ мэфэклым фэгъэхьыгъэу социальнэ фэлэ-фашлэхэм ягъэцэкълэн фэгъэзэгъэ учреждениехэм яиофшлэ анахъ дэгъухэм якыхьэгъэщынкълэ республикэ зэнэкъокъу 2015-рэ илъэсым зэхэщэгъэнхэу.

2. Мы къыклэлъыкълухэрэр ухэсыгъэнхэу:

2.1. Республикэ зэнэкъокъум изэхэщэн ехьыллэгъэ положениер гуадзэу N 1-м диштэу;

2.2. Республикэ зэнэкъокъум изэхэщэнклэ комитетым хэтышхэр гуадзэу N 2-м диштэу;

3. Цыфхэм ясоциальнэ фэлэ-фашлэхэм ягъэцэкълэн фэгъэзэгъэ учреждениехэмклэ отделым ипашэу Р.О.

Батмэным иофтхьабзэм епхыгъэ иофшлэныр къэуцухэрэр зэшлуихынхэу.

4. Цыфхэм социальнэ лъэныкъомклэ яфэлэ-фашлэхэр зыгъэцэкълэрэ учреждениехэу Адыгэ Республикэм иофшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкълэ и Министерствэ къыфэлорышлэхэрэм япашэхэм зэнэкъокъум иапэрэ чэзыу ищыклэгъэщтыр экълэ зэшлуахынхэу.

5. Къэбар-правовой отделым ипашэу О.В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм иофшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкълэ и Министерствэ исайтэ Адыгэ Республикэм икъралыгъо хабзэ игъэцэкълэкълэ къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтэ аригъэхъанхэу;

— къыхаутыным пэе мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакция,

мазэ къэс къыдэкълэрэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм икхэбзэгъэуцугъэ зэхэуагъэхэр» зыфилоэрэм алэклигъэхъанхэу;

— Урысые Федерацием ишолъырыхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхъаным пэе Урысые Федерацием юстициемклэ и Министерствэ Адыгэ Республикэмклэ и Гъэлорышлэлэ мы унашъор лэклигъэхъанхэу.

6. Зыклэхэхэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кълуачэ илэ мэхъу.

7. Мы унашъор зэрагъэцэкълэрэм министрэм иапэрэ гуадзэ гъунэ лъифынхэу.

Министрэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекъуапэ,
гъэтхалэм и 13, 2015-рэ илъэс
N 59

ИСКУССТВЭМ ИЦЫФХЭР

Ләужхэр зэзыпхырэ Нэфсэт

Бзылфыгъэм имэфэкл мафэ фэгъэхыгъэу улулэмэ, ущытху пшоигъошт. Гушылэ фәбэу еплорэм даклоу, ищылэныгъэ щыщ пычыгъохэр нэгум кыкылуцох. Дунаим щыцлэрылоу зэрэщытыр кызыдәплътәклэ, кыфэгъушлэ зышлөигохэм агу укыгушчылыкы пшоигъо оху.

Урысыем изаслуженнэ артисткәу, Адыгэ Республикәм ина-роднэ артисткәу Жәнэ Нэфсэт Едәпсыкәуәе щәплугъ, Адыгэ кләлэгъәджә училищым щәджәзә, ордә кылоныр, спектаклэ цы-клухэм ахәлэжьыныр икәсагъ. Москва дәт ГИТИС-р кызеу-хым, театрэм лоф шишләнәу уублагъ.

Спектакләу зыхәлэжьагъэмә япчәгъә тыкләупчләгъәп. Роләу кәащишлэгъэхэр егъәлпәлх. «Ным игумәкл», «Ревизор», «Шу-забәхэр», «Гощәмәдхәабл», нәмыкхэм ахәлэжьагъ. Мамый Ерәджыбә ипәсәхэм атехыгъә кәгъәлпәгъонхэр анахәу кәа-хигъәщырәмә ащышых.

Орәдылор нахышлуа?

Артистыр артист шыпкә ху-нымкә спектаклэхэм кәащишлыр

рольхэм язакъоп ыцлэ зыләтырә. Изакоу ордә кылоу, концерт-хэр зәхищәху зыпләгъуклэ, ор-орәу узәупчлэжы пшоигъоу уахтә кыхәкы. Жәнэ Нэфсәт Ләпкә театрэм иактрисәу, орәдылоу зэрәщытым сыда ти-искусствә кыфыхыгъә? Кә-ралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» кәэтынхэр щигъәхә-зырхәзә лоф зәришләгъәри кызы-дәплътәклэ, сәнәхәт зәфәш-хәфхэм зафигъәсэн зәрилпә-кыгъэм уегъәгушо.

— Сыкләләеджаклоу Жәнэ Нэфсәт иорәдхэм сядәлуныр си-кләсагъ, — ело Урысыем, Абхә-зым язаслуженнэ артисткәу, Адыгеим инароднэ артисткәу, тиреспубликә и Кәралыгъо шухәфтын кызыфагъәшәшәгъә Нәхәе Тәмарә. — Тхәбысым

Умарә иорәдәу Адыгеим фэгъ-хыгъә зызәхәсхыкә, тамә кы-ситыштыгъ. Нэфсәт макъәр орә-дым зэрәщигъәфәдәрәм щысә тәсхыштыгъ. Имэфәкл пәе Жәнэ Нэфсәт сыфәгушлэ, бәгъашлэ хуәнәу фәсәло.

«Гум иорәд», «Укәзгъоты-жыгъ», «Хәт сигъатхэр?», «Си-шулпәгъу», «Река», «Лейла», нә-мык ордәху Нэфсәт кылохәрә ләпкә искусствәм щызәлпәшлә. Бәгъ Нурбийрә Гьонәжыкыо Аскәррә зәдаусыгъә орәдәу Нәчәрзые фэгъэхыгъэм псә кыпыбгъәкләныр кын дәдәу щытыгъ.

Кәуаджәр агъәкошчыгъ, зыдә-щысыгъә чыгу дахәр псым ычләгъ хугъә. Чыләм дәсыгъәхэр Адыгәкәлә афәмыклохәу шхә-фәу тлысыжыгъәх, Нәчәрый

ыцләу Адыгэ Республикәм кәуа-джә кырагъәнәжыгъәу мәп-сәух.

Тхәмыклагъоу ащ хиләгъо-рәр Жәнэ Нэфсәт орәдым кы-щырилотыкын ыльәкыгъ. Ләпкә театрэм иартисткәу зэрәщытым ишлуагъә кәекыгъәу плытә хушты.

— Адыгэ Республикәм и Ләпкә театрәу Цәй Ибрахи-мә ыцләклә щытым иартистхәр спектаклэхэм зәрахәләжәхәрәм сшлогъәшләгъонәу сылпәлпә, — кәлуатә Н. Жанәм. — Пәрә-ныкыо Чәтиб, Устәкыо Мухътар, Кыкы Хыс, нәмыкхәу сызы-дәдәжәгъэхэм ныбдәжәгуныгъә адыси. Артист цлэрылоу Зыхәе Заурбий театрэм кыфәхыгъәу сәлытә. Тхәм кыхилпәхәгъәр щыләныгъэм кыщәтыжы...

Филармонием идиректор шхәләу Лышә Рустем кы-зәрәтилуагъәу, Нэфсәт ләужхәр зэзыпхырә цыф.

Орәдылохәу Дзыбә Мыхәмәт, Кушәкыо Симә, Нәфыш Чә-римә, Нәчәс Анжеликә, Быштәкыо Азәмәт, нәмыкхәм яконцертхәм Жәнэ Нэфсәт ащытләгъоу зәп кызырәхәкыгъәр. Ныбжыкәмә сәнаушыгъә ахәлпәу ләпкә ис-кусствәм зәрәфәләжәхәрәм осә ин реты. Нахыжәхәм ялофшләгъә лызыгъәкләтән зыләкыштыхәр зәрәтилэхәм кытегушылэ зыху-клә, Жәнэ Нэфсәт ынәхәр кә-шләтых, гум илыр кызырилорәр кыхәшчы.

Опсәу, Нэфсәт. Уинасып зы-дәпләгъужәу ущыләнәу тигъә-зетәджемә ацләклә тыпфәләло.

Сурәтым итхәр: **Быштәкыо Азәмәт, Жәнэ Нэфсәт, Лышә Рустем.**

Зәхәзыщәгъәр ыкыи кыдззы-гъәкырәр:

Адыгэ Республи-кәм ләпкә Иофхәмкә, Іәкыб кәэрәлхәм ащы-псәурә тильәп-кәгъгухәм адырәлэ зәпхыныгъәхәмкә ыкыи кәбәр жәугъәм иамал-хәмкә и Комитет Адресыр: ур. Кре-стьянскәр, 236

Редакциер зыдәшләр:

385000, кә. Мыекәуапә, ур. Первомайскәр, 197.

Телефонхәр: приемнәр: 52-16-79,

редактор шхәләм иапәрә гуадзәр: 52-49-44,

редактор гуадзәр-пшгәдәкыжә зы-хыырә секретары: 52-16-77.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхәты-гъәр:

Урысые Федерацием хәутын Иофхәмкә, телерадиокаэтын-хәмкә ыкыи зәлгы-Іәсыкә амалхәмкә и Министерствә и Темыр-Кавказ чыпә гәлоры-шләп, зәраушыхә-тыгъә номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зышыхаутырәр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кә. Мыекәуапә, ур. Пионерскәр, 268

Зәкләмкыи пчәгъәр 4015

Индексхәр 52161 52162
Зак. 570

Хәутынм ушчыкәлтхәнәу щыт уахтәр Сыхәтыр 18.00 Зышыкәлтхәгъәхә уахтәр Сыхәтыр 18.00

Редактор шхәләр **Дәрбә Тимур**

Редактор шхәләм иапәрә гуадзәр

Мәшләкыо Саид

Пшгәдәкыжә зыхыырә секретары **Нәпшләкыу Заур**

ТХЫЛЫКІЭХЭР

Адыгэмә ячлыгу — чемпионхэм ячлыгу

Мыекәуапә кыщыдәкыгъә тхыләу «Земля адыгов — земля чемпионов» зыфилорәр Адыгэ Республикәм испортсмен, тренер, зәхәцәклә цлэрылохәм, спортымкә пәцәхәм афәгъәхыгъ. Тхылпыр зәхәзыгъәуцагъәр ыкыи кыхаутыгъәхәр зыугъоигъәр А.М. Банниковыр ары.

Краснодар краим, Адыгеим ащызәлпәшләрә А. Банниковым итхыл сурәтхәмкә гәкләрәклә-гә. Адыгэ Республикәм и Лышхәу Тхәакушынә Аслән ипәублә гушылә кызырәщылоу,

физкультурәмрә спортымрә лоф ащызышләхәрәм, студентхәм, кләләеджаклохәм, спортым пы-щагъәхәм тхылпыр ательытагъ.

«Адыгэмә ячлыгу — чемпи-онхәм ячлыгу». Арәуштәу ады-габзәклә кәатлорә тхы-лым кышыхаутыгъәх Урысыем спортымкә иминистрәу В. Мутко, Урысыем Олимпиадә-мкә икомитет ипрези-дентәу А. Жуковым, нәмыкхәм яеплпәклә-хәр.

Мәшбәшлә Исхәкә иусәу адыгәхәр ячлыгу зәрәщыпсәухәрәм ехы-лагъәм хәтә емыджә-щтыр, адыгә шәуашә-хәр зышчыгъ артистхәу «Исләмыем» кышы-шәохәрәм ясурәт емып-лпәжыштыр?! Адыгэ Республикәм ыцлә ду-наим ләагәу щызыләты-гъәмә нахә куоу за-щызыгъәгуазә зышлө-игъомә тхылпыр ләпы-ләгу афәхушты.

Сурәтым итыр: **тхы-лым итеплә.**

Сатыр зауләклә

Кәгъәлпәгъон кыфызәлуахыгъ

Урысыем и Кыблә щызәлпәшләрә сурәтышләу Геннадий Ключи-ныр ильәс 80 зәрәхыгъәм ехылпәгъә кәгъәлпәгъон Мыекәуапә кышызәлуахыгъ. Тыкәзыуцухәрә дунаим, цыфәу ышләхәрәм ясурәтхәр гәшләгъоных.

Непә ешләшт

Мыекәопә футбол командәу «Зәкыошныгъәм» 2014 — 2015-рә ильәс ешләгъур регъәжәжы. Тифутболистхәр непә Новокубан-скә щылукләштых чыплә командәу «Биологым». Тикомандә фи-налым хәфәным фәшл ешләгъур шлуахы хуштытәп. «Биологым» ыуж «Торпедәм» тикәлә щылукләшт.

«Динамо-МГТУ»-м изәлукләгъухәр

Баскетбол командәу «Динамо-МГТУ»-м пәшлорыгъәш ешләгъухәр гәэтхәпэм и 21 — 22-м ыухыштых. Тикомандә финалым хәхә-гъәу тәлытәми, Динскоим щыриләшт ешләгъухәр кыхынынхәм ишыпкәу фәбәнәштәу тәгугъә.

Нәклубгор зыгъәхәзырыгъәр ЕМТЫЛЬ Нурбий.

